

Ministerul Educației al Republicii Moldova

**MARIA BURUIANĂ SILVIA COTELEA AURELIA ERMICIOI
CONSTANTIN DRAGOMIR ION HADÂRCĂ**

ABECEDAR

Ediție revăzută

Știința
Prut Internațional
2015

LEGENDA MANUALULUI

— TIC-TAC — mascota *Abecedarului*

_____▪ — propoziția enunțiativă

_____? — propoziția interogativă

_____! — propoziția exclamativă

— cuvîntul

— propoziția din două cuvinte

— propoziția din trei cuvinte

— silaba

— cuvîntul din două silabe

— cuvîntul din trei silabe

○ — sunetul ● — vocala ● — consoana

□ — caseta pentru marcarea soluțiilor

☑ — semnul pentru marcarea soluțiilor

CLASA ÎNȚÎ

de Ion Hadârcă

Precum albinele-n pomet
Din floare-n floare sorb nectarul,
Noi învățăm din Alfabet
Să ne iubim Abecedarul.

Cu ghiozdan și Abecedar
Ia priviți, eu sînt școlar!

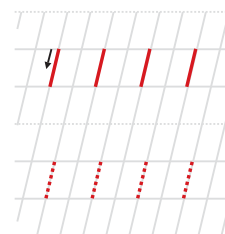
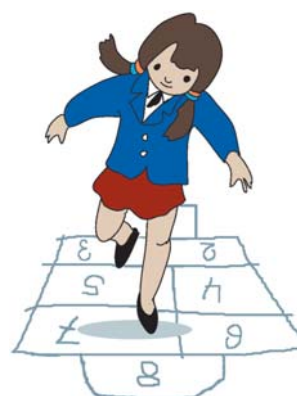
PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

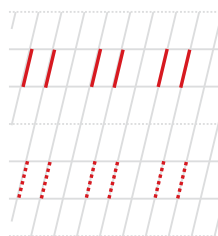
SÎNT ȘCOLAR

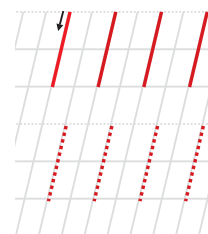
Ce bine e la școală!

FAMILIA MEA

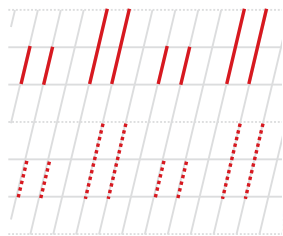
E ZIUA MEA

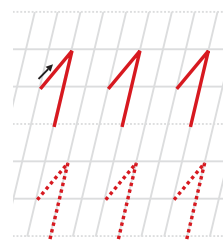

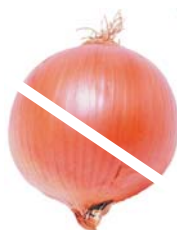
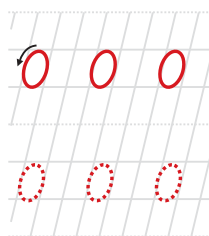
IEDUL CU TREI CAPRE

de Octav Pancu-Iași

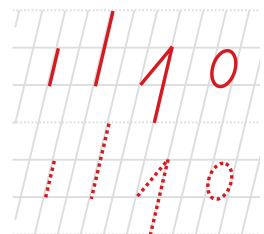
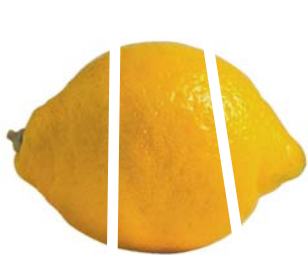
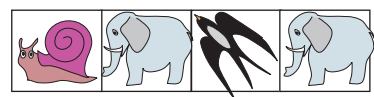
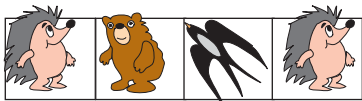

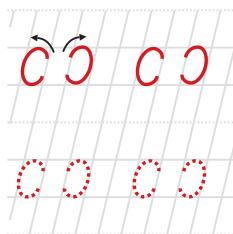
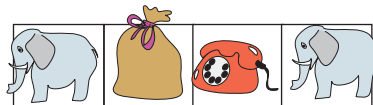
MICII GRĂDINARI

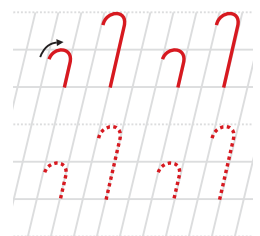
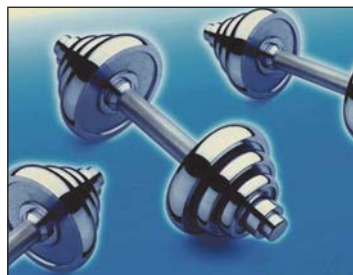
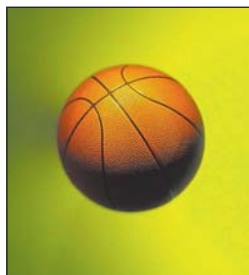
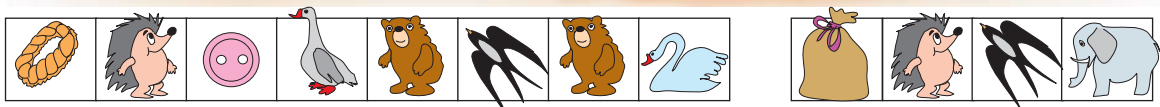
ÎN LIVADĂ

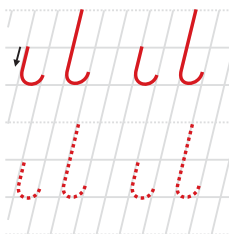
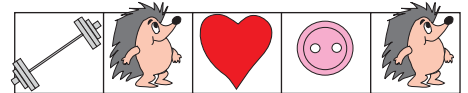
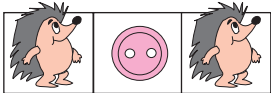
LA ȘCOALA ANIMALELOR

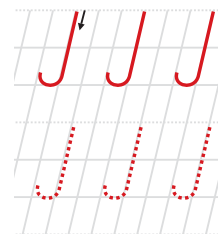
LA STADION

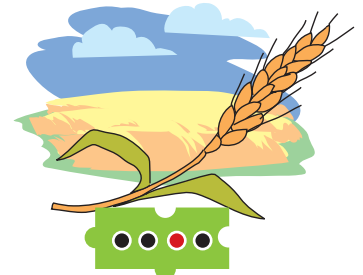
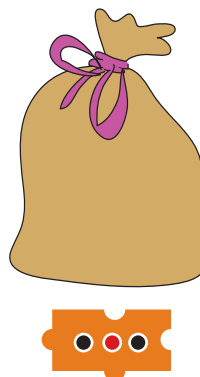
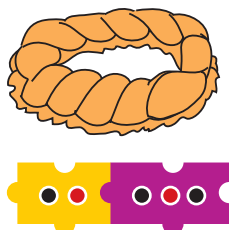
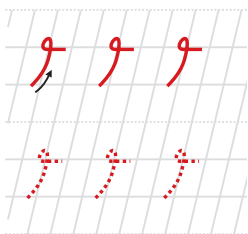
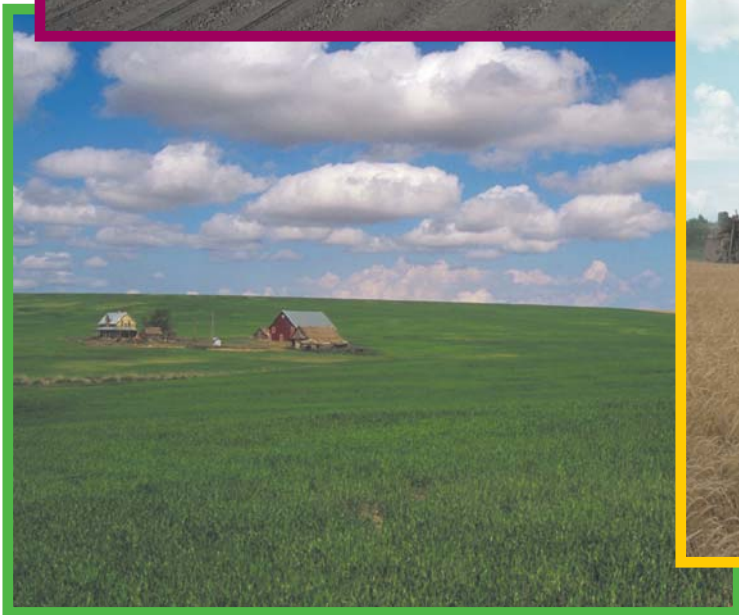
SĂNĂTATEA MEA

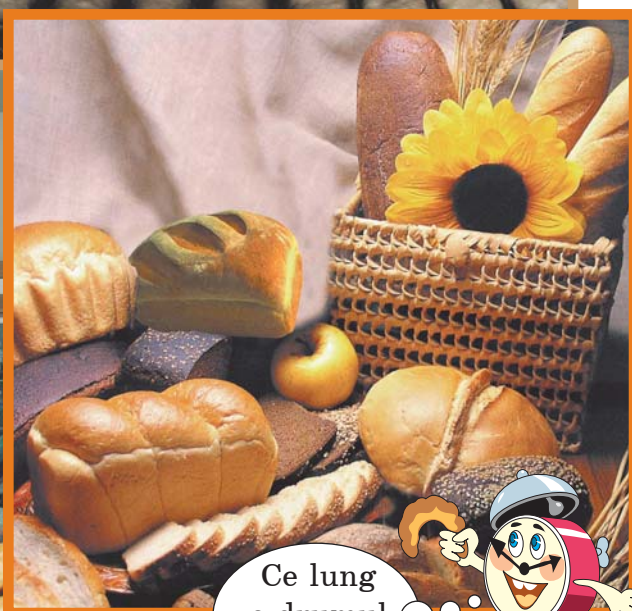

SĂNĂTATEA PĂMÎNTULUI

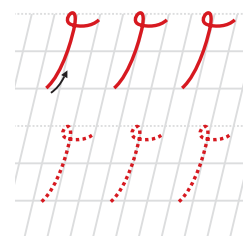

POVESTEA PÎNII

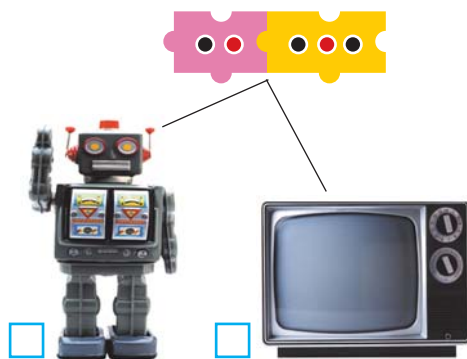
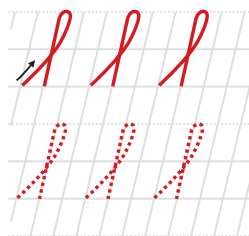

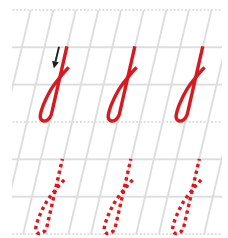
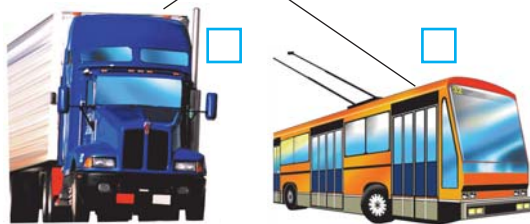

Ce lung
e drumul
pîinii !

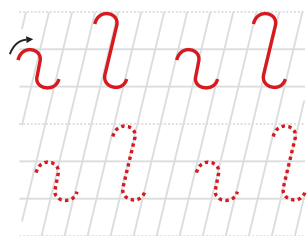

MINUNILE TEHNICII

O ZI DE ODIHNĂ

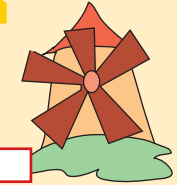
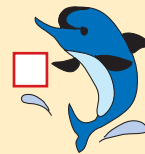
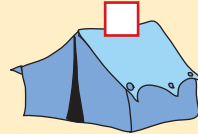
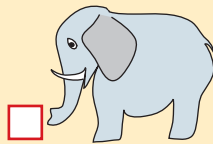
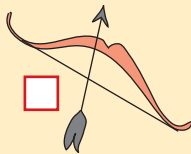
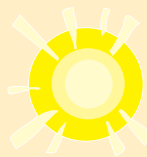
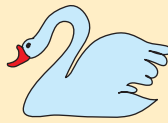
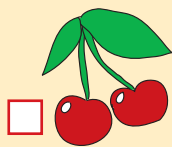

EVALUARE

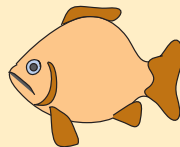
1.

2.

3.

4.

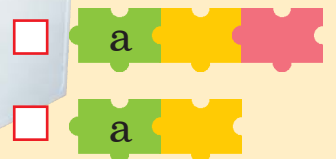
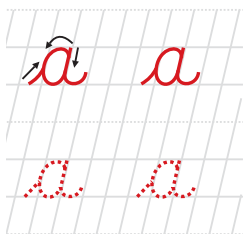
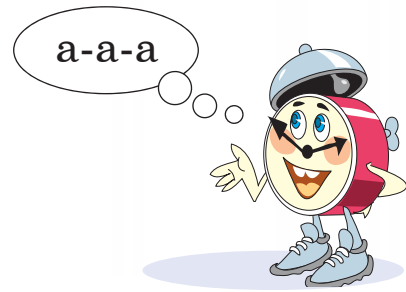

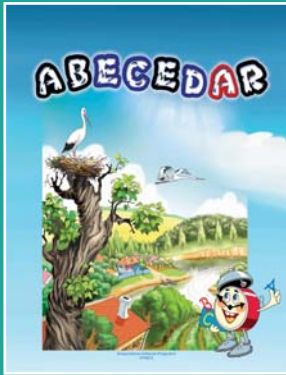
Îți place
la școală,
Mădălina?

Desigur!
Școala e locul
unde îmi aflu
norocul.

a

A A

A

A

A

A

☐

A

☐

a

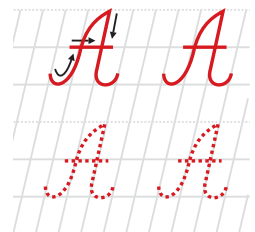

☐

a

☐

A

m

ma

am

ma-ma

mama

ma

ma

ma

m m
mama

☐ ma

☐ ma

☐ ma

☐ ma

Ma

Ma

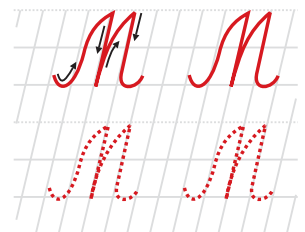
Ma

Ma a

Ma a

na
an
na-na
nana

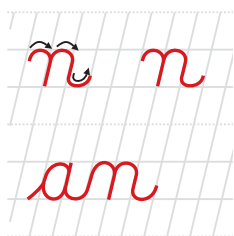
an

a na

na

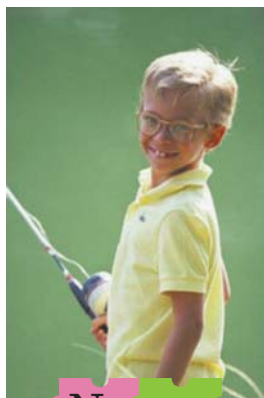

N

an
am
A-na
Ana

Na

A na

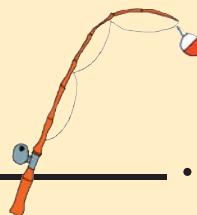

Na na

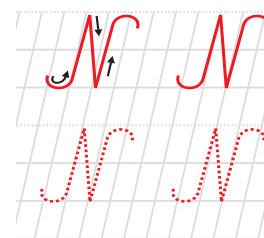
Na

a

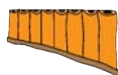

An

a

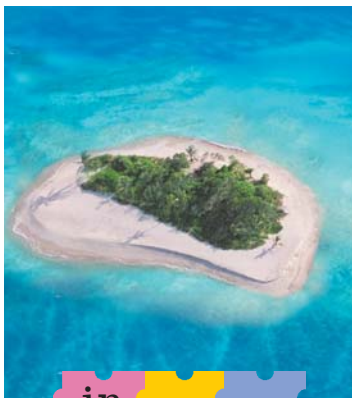
i

ai
mai
i-ni-ma
inima

i

in

mi

i i
nai

1.

Am

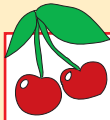
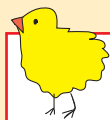
.

Nina ia

.

2.

2

☐ ☐ ☒

☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐

I

I-na
Ni-na
Ia-na
Ma-ia

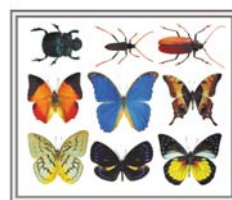

Ian

I

na

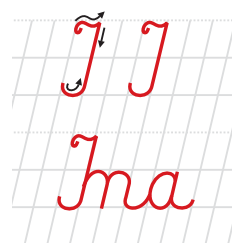

Mi

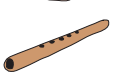
Ina ia

Maia ia

r

rar
ram

ra-ma
ar-ma

ar

ma

ra

nar

1. — Maria, mai ai ?
— Mai am, Marian.

2.

a
ra
na

na
ra
rin

iar
Ma
a

mar
na
rin

R

Am un plai ca
un colț de rai!

Ri-ma
Ma-rin

ma-ri-nar
ma-ri-nari

Ra

Ra

Ri

1. — Marin, ai ?

— Am , Rima.

2.

R			i	n	a
---	---	---	---	---	---

R				a	n	i
---	---	---	---	---	---	---

R R
Rima

e-ra
a-re
ra-re
mi-ra-re
ma-re

1.

2.

Nae e

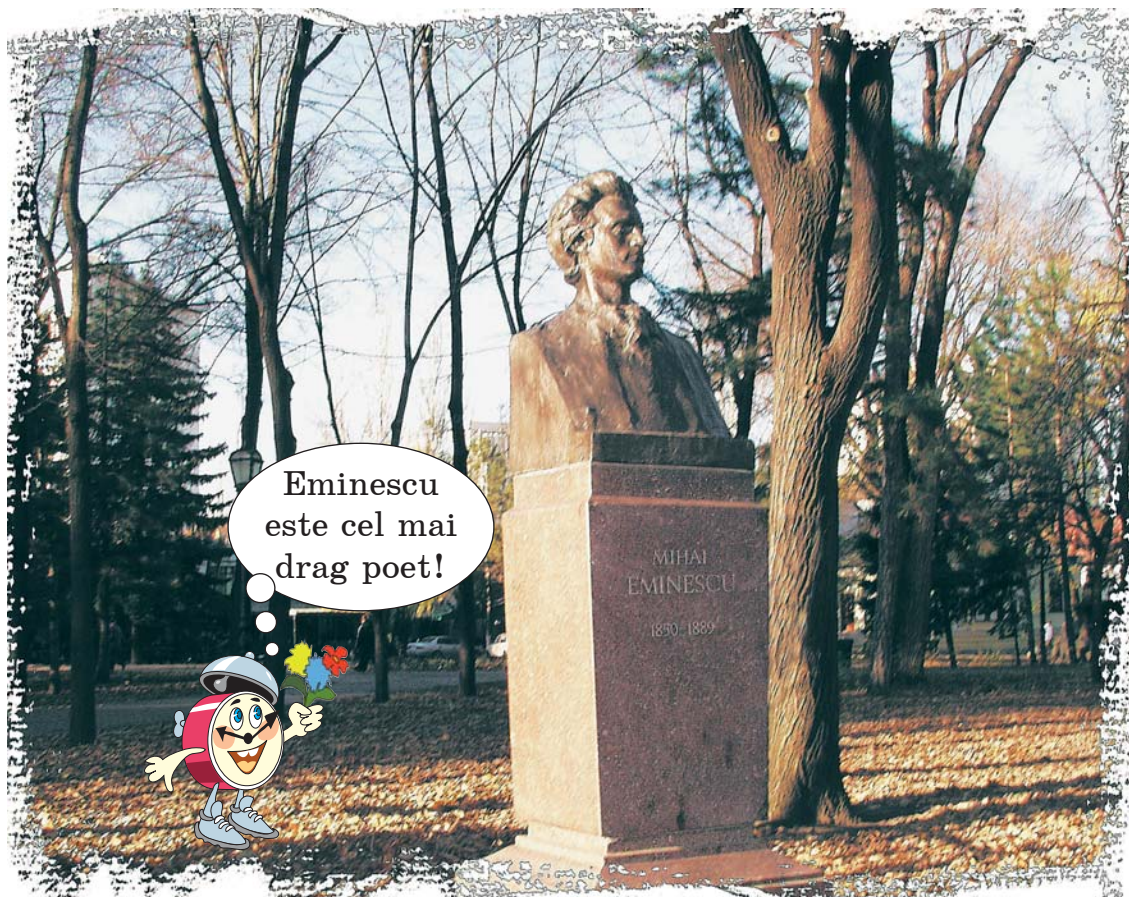
Mama are

Inima mamei e

mere.

mare.

miner.

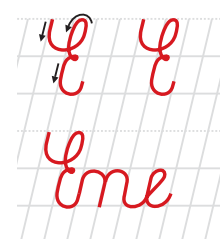

E-ne
E-ma
ne-nea
neam

1. e $\begin{cases} \text{ra} \\ \text{rai} \\ \text{ram} \end{cases}$ $\begin{cases} \text{ar} \\ \text{ra} \\ \text{ma} \end{cases}$ me

2. Nana Ana e mama Emei. Ea e .

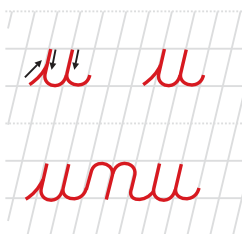
u

u-na
u-nu
a-ur
A-u-ra

— Nene, marea e mare?
— E mare-mare, Aura!

1.

2.

ramura — mura
amare — ...
Aura — ...

uimire — ...
numai — ...
numere — ...

mi-nu-ne
mi-nuni
ru-me-ne
ru-meni
A-u-ra
Ma-rin

— Ura! Merii au mere rumene, Aura.

— Mare minune! Ia un 🍎, Marin!

1. — mare. — Aurei — Inima — e —
□ □ 1 □

2. re, nu, na, ra, me, u, mu, ur
u, ra, re, , , , ...

Uu
Ura!

rac

ca-nar

crin

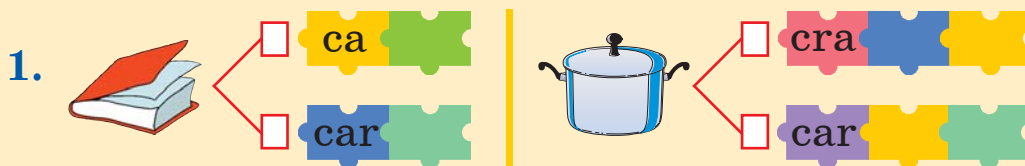
An-ca

Ni-cu

— Anca, am un canar auriu.

— Iar eu, Nicu, am un crin ca neaua.

2. iar — rai acru — . . .
car — . . . iac — . . .

3. — Marcu — un — Nenea — are — amic. —
 1

C

mic
a-mic
me-ca-nic
ma-ri-nar
Car-men
An-ca
Ian-cu

— Carmen, nenea Iancu e marinar?
— Nu, Anca, nenea e mecanic.

1.

c

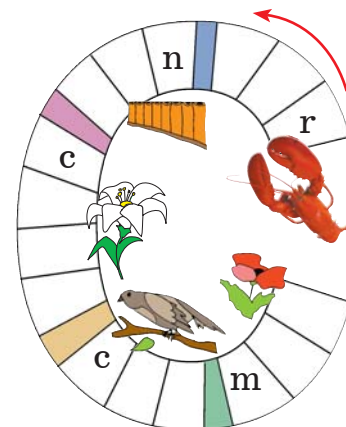
c

2.

C a u

3. Marama e a crainic.
Nenea Marcu e amic.
Carmen are un Crinei.

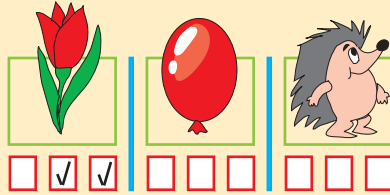

carmen

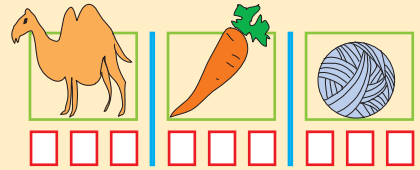
EVALUARE

1.

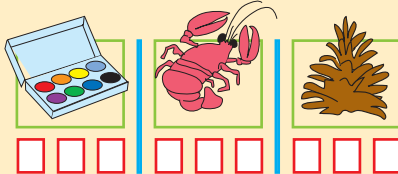
a

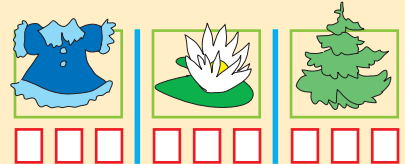
m

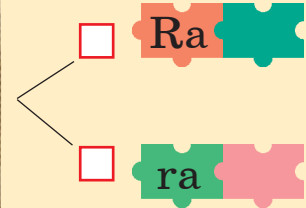
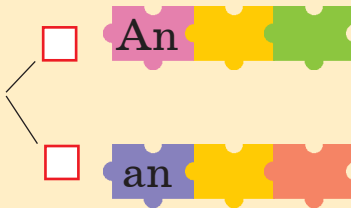
c

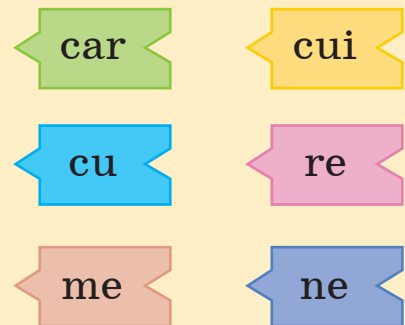
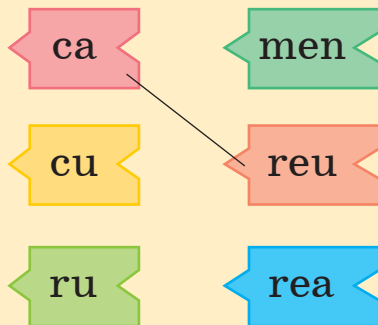
r

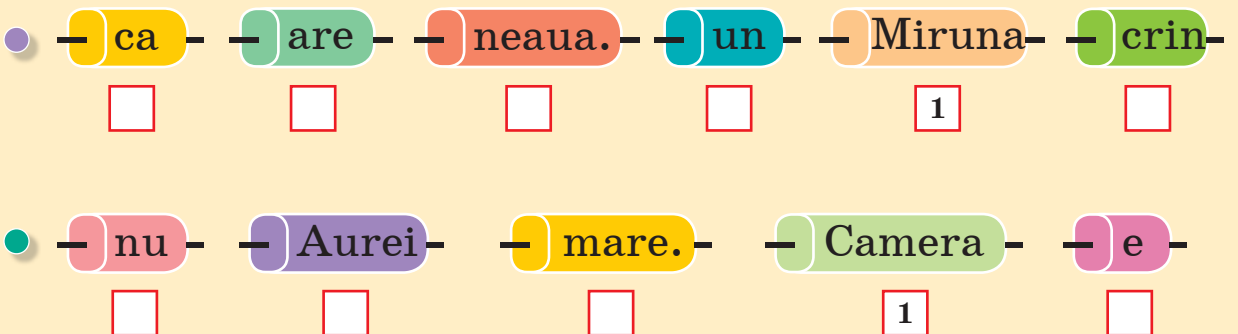
2.

3.

4.

5.

6. Alcătuieste oral un text.

1

ram
ra-mul
nuc
nu-cul
lemn
lem-nul

Nucul

Alina are un nuc mare.
— Nucule, ai alune?
— Nu, Alina, ia nuca mea!

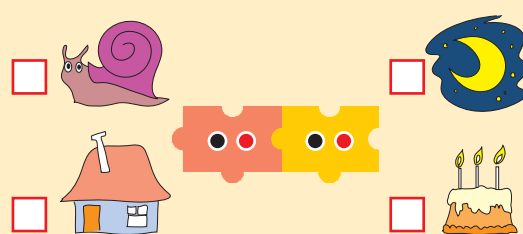
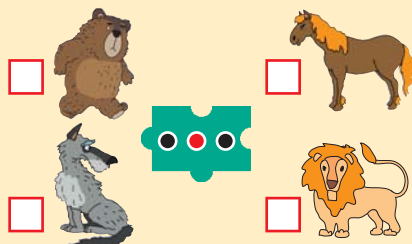
1. ☐ Raluca
☐ Elena
☐ Alina

are un nuc.

- ☐ Arinul
☐ Alunul
☐ Nucul

are alune.

2.

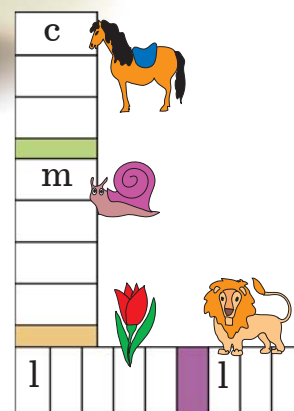
lan
la-nul
a-ur
a-u-rul
La-u-ra

Lanul auriu

Luna lumina lanul.

— Mami, lanul e ca aurul! E neam cu luna?

— Nu, Laura. Lanul e aurul anului.

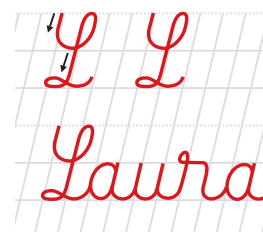

1. e **a** Laurei.

 e **al** Laurei.

2. ☐ ☐ ☐   lumina lanul.

☐ Laura
☐ Luna
☐ Lanul e aurul anului.

O

ou
nou

ca-mi-on
ca-mi-o-nul

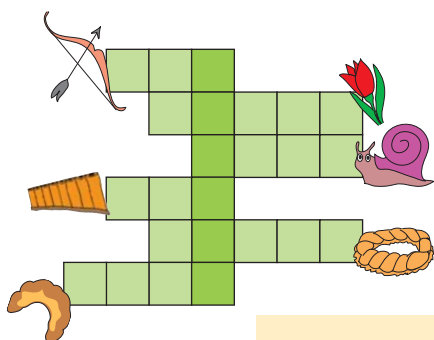
Ni-co-la-e
Ni-co-li-na

Camionul

Corneliu e cu Nicolina la nenea Nicolae.

- Nene, camionul e nou?
- Nu, Corneliu, are un an.
- E ca nou, nene Nicolae!

— Nicolae — are — un — camion — nou — .

— — — — are — — — .

— — — nou — — — — .

oa-re
moa-ra

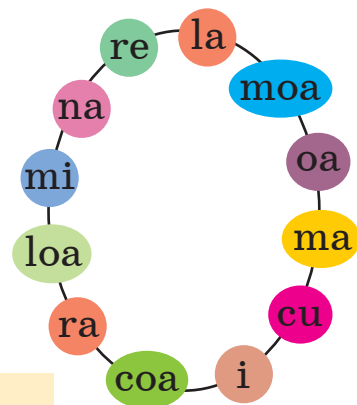
O-nu
Oa-na

Moara

Oana e cu Ion la lac.

— Oare a cui e moara, Ion?

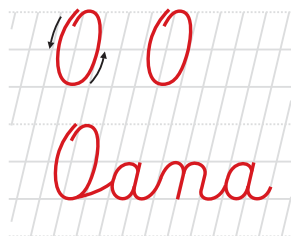
— E a lui nenea Onu. El e morar.

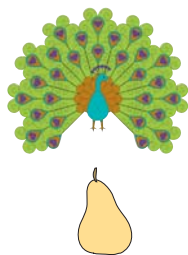
1. Oana e cu Ion la ☐ lac. | Moara e a lui ☐ Ion.
☐ mare. ☐ ☐ Onu.

2. ☐ mare. ☐ lui ☐ e ☐ Moara ☐ Onu
☐ ☐ ☐ 1 ☐

☐ omului. ☐ Munca ☐ comoara ☐ e
☐ 1 ☐ ☐

ă Ă

lu-nă
luni

cu-nu-nă
cu-nuni

la-cri-mă
lă-cri-ma

Cununa

Era a noua lună a anului. Un nor mic lăcrima.

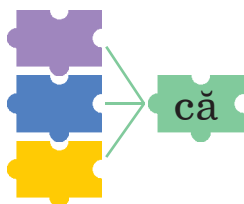
mare urca la el.

— No-ru-le-e-e-e! Nu am . Nu mai lăcrima!

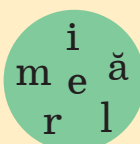
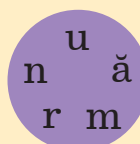
— Ia o cunună!

luă cununa.

1. Luna e ca ☐ o inimă mare.
☐ un corn auriu.

2. mierlă | |

ce
Ce

ce-rul

re-ce

cer-cei

cer-ce-ii

Mir-cea

Mar-ce-la

Cerceii cerului

Mircea e cu Marcela la mare. Marea e rece.

— Mircea, cerul are cercei!

— Ce cercei, Marcela?

— Cercei mari, nu ca ai mei! Cerculul ca un corn e Luna. Cerculul ca un cerc e .

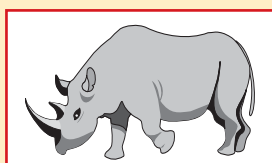

cerc

.....

1.

elice

ace

rinocer

ceainic

2.

erau

☐

acea

☐

Cerceii

1

mari.

☐

rece.

☐

Marea

☐

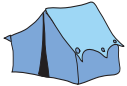
aceea

☐

e

☐

ta-tă
an-tre-nor
mun-te
mon-tan
O-ti-li-a
Că-tă-lin

La munte

o	c	a	r	c
m	u	n	t	e
ă	r	i	e	r
t	a	e	i	c
r	t	r	e	n

Nenea Cătălin e antrenor. Cea mai mare comoară a lui e Otilia.

Acum ea e cu tatăl ei la munte. Acolo aerul e rece.

— Otilia, urcăm muntele!

— Ce curat e aerul montan, tată!

1. Nenea Cătălin este ☐ actor.
☐ antrenor.
☐ croitor.

2. ☐ — Aneta, Otilia e la antrenament ☐
☐ — Nu, Mitică, ea e la munte ☐

Ti-tu
To-mi-că
Tri-că
Tra-ian
că-lă-to-ri-e
că-lă-to-rii

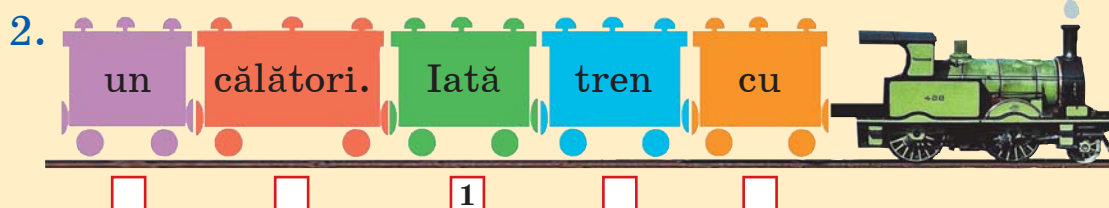
Trenul

Acele arată ora nouă. Mecanicul trenului e atent. Urcă ultimii călători. Unul e Trică, altul e Mitică. Al treilea e cotoiul Tomică.

— U-u-u! Tu-tu-u-u!

Călătoria cu trenul e minunată!

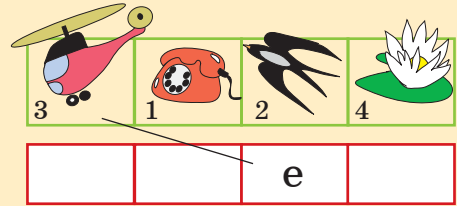
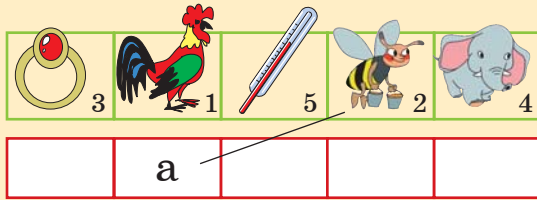
1. trenucălătoroatatatainaturătorutăuntunel

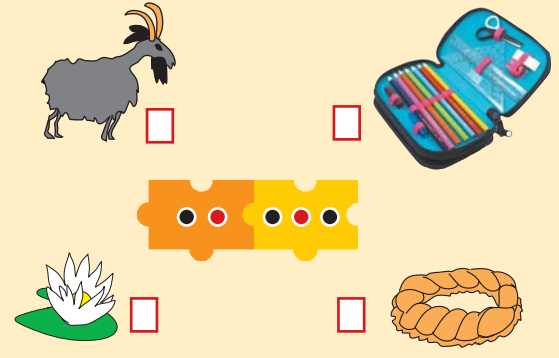
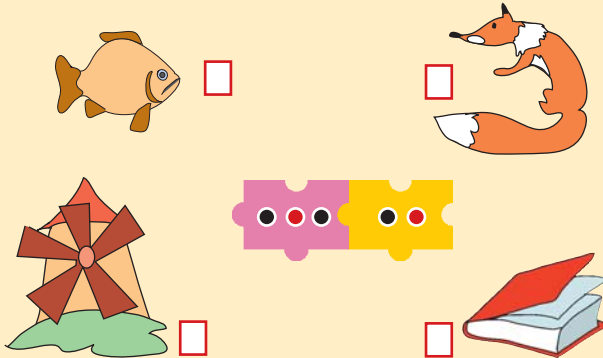
Ti-tu
Titu

EVALUARE

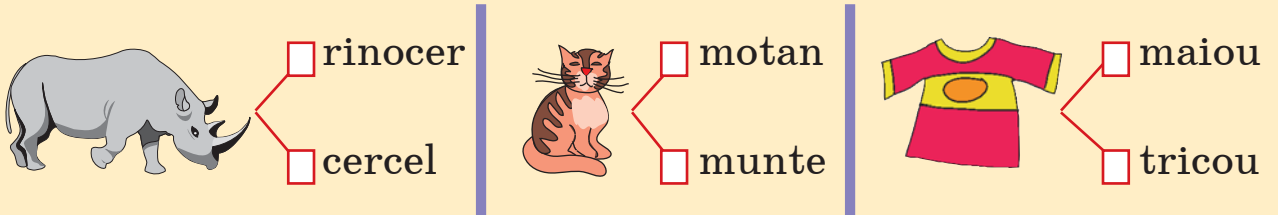
1.

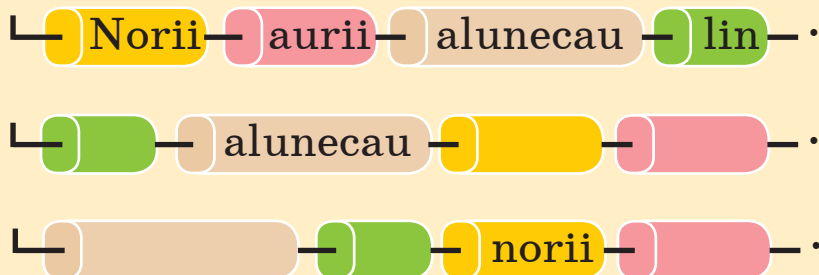
2.

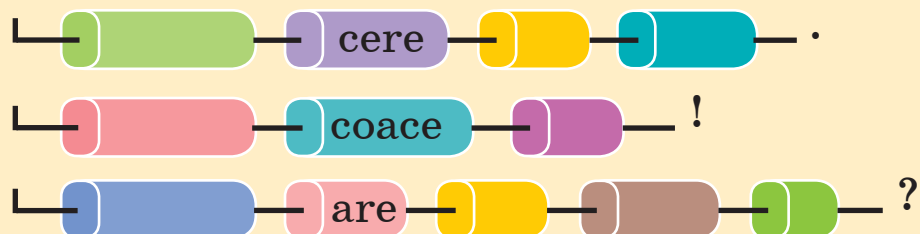
3.

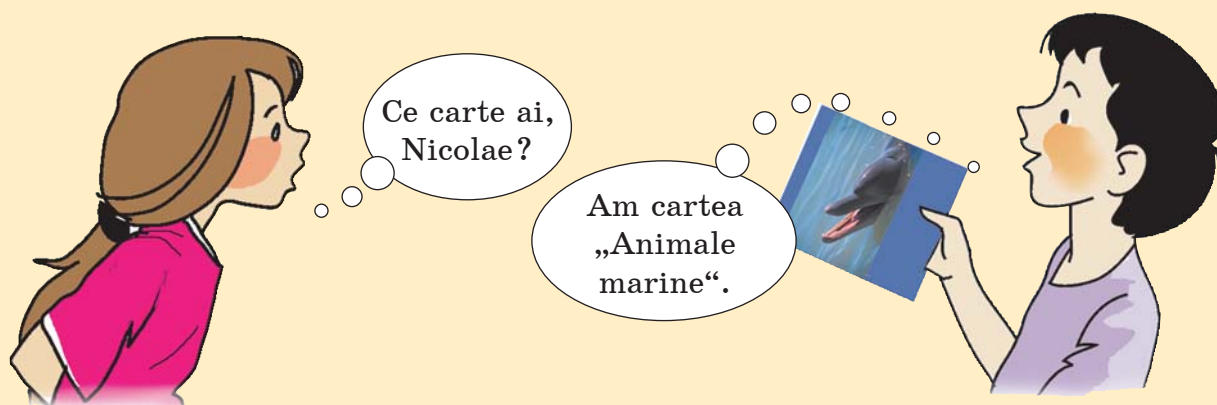
4.

5.

6.

7. Alcătuieste oral un text.

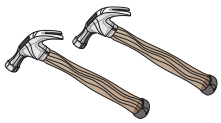

ci
Ci

ci-ne
cio-cul

mici
cinci

A-ri-ci-că
cio-că-ni-toa-re

cio

cio

Aricii

Aricică are cinci arici. Ei au ace mici.

— Cioc! Cioc! Cioc!

— Cine e aceea, mamă?

— O ciocănitoare.

— Ce mare e ciocul ei!

Aricii cercetau atent ciocănitoarea.

1.

Ciocănitoarea are ciocul

- ☐ mic.
- ☐ tare.
- ☐ mare.

2.

mac

.....

melc

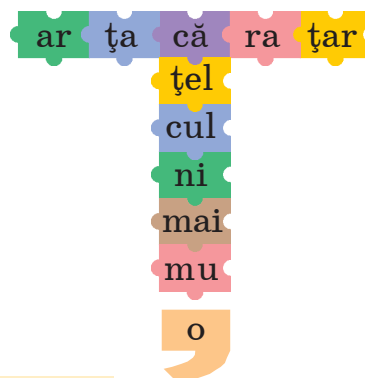
.....

ț Ț

lec-ți-e
a-ten-ți-e
Le-nu-ța
Mi-truț
Ța-ul
Cer-nă-uți

O notă mare

Lenuța recita „Miorița“. Mitruț urmărea cu atenție. Uneori o corecta.

— Am emoții, Mitruț.

Marti, la lecție, Lenuța a luat nota cea mai mare. Ea ține mult la literatura neamului.

1. Lenuța are ☐ emoții.
☐ teamă.
2. — Ionuț, ai neamuri la Țaul ☐
— Nu. Am neamuri la Cernăuți ☐

ÎÎ

în-tîi

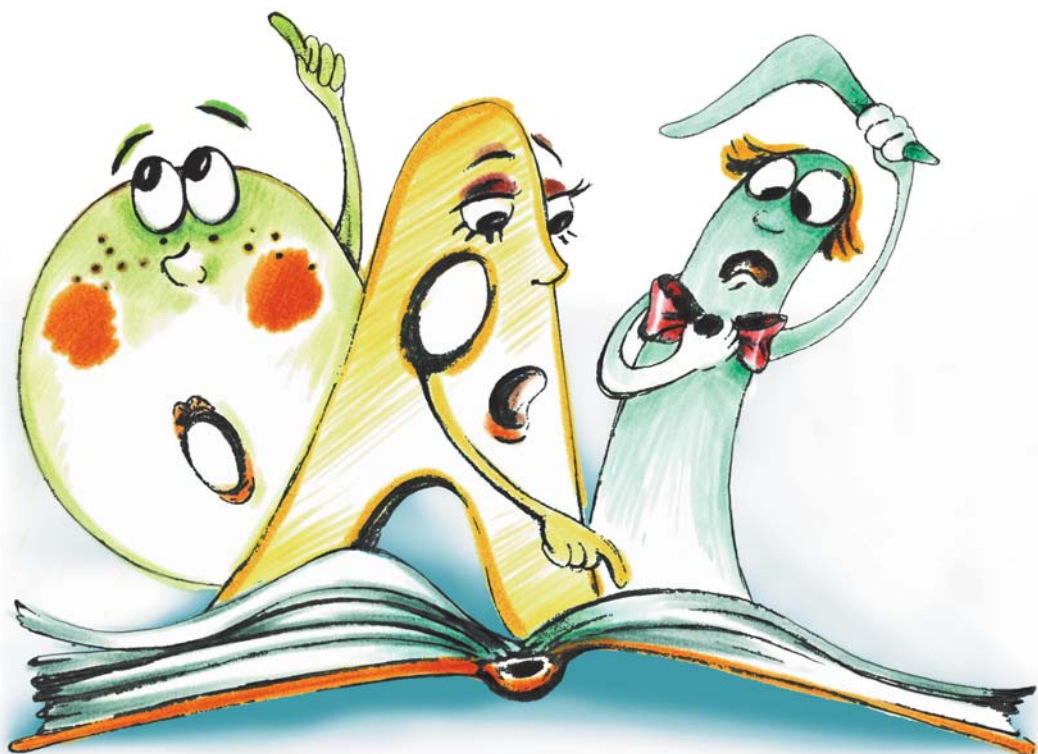
în-tî-ia

în-cear-că

în-cer-ca-re

ră-mî-nea

în-tre-ce-re

Întrecerea

Literele erau la o întrecere. Mai întâi, litera „A“ încercă a citi o carte:

— A-a-a.

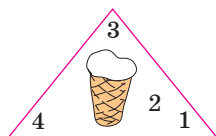
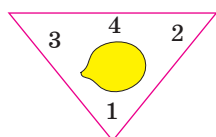
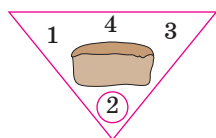
Nimic nu lămurea!

— Î-î-î, continuă litera „Î“.

Iar încurcătură.

— O-o-o, iute încercă „O“.

Încă mai rău. Cartea rămînea necitită. Numai cu toate literele unite e lumină în minte.

1.	cîn-	năr	mîi-	mă
	tî-	ne	în-	cet
	cîi-	tec	rî-	ne

2.	locul	întîi.	Lucian	are
	☐	☐	☒	☐

â Â

ro-mân

ro-mâ-nesc

Ro-mâ-ni-a

Lăutarii

Tatăl lui Mircea e un lăutar cu renume. A concertat cu „Lăutarii“ în multe țări. Anul trecut a cântat în Ucraina, Letonia, Italia.

Acum e în România. Are mulți amici români. Traian cântă la nai, Luca la ocarină, iar Nicu la clarinet.

Ce cîntece minunate au lăutarii!

cla

o ri

1. Tatăl lui Mircea a concertat în ☐ Ucraina.
☐ România.
☐ Turcia.

2. e a lui Luca.
e a Luciei.

e al lui Luca.
e al Luciei.

â â
român

S

ca-să

ca-se

sat

sa-te

cru-ce

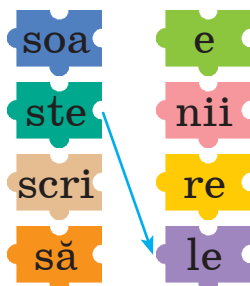
răs-cru-ce

La răscruce

La răscrucea satului se înalță o troiță. Tanti Maria îi lămurea Cristinei:

— Iisus, Cristinico, e mereu în inimile noastre. Cu El satul nu este sărac. Minte omului e mai sănătoasă. Casele sînt mai luminoase. În toate se simte lucrarea lui Iisus.

1. Cu Iisus casele sînt mai ☐ sărace. ☐ întunecoase. ☐ luminoase.

2. răscruce cruce stea comună
troiță întretăiere sat astru

So-rin
Ste-lu-ța

So-ro-ca
Nis-tru

soa-re
scut

Cetatea Sorocii

Soarele se uita somnoros în Nistru. Cetatea Sorocii era la locul ei. Sorin urmărea înserarea cu sora sa, Steluța.

— Uite, Sorine! Un cocostîrc!

— E ca un scut al cetății, surioară!

Soarele măreț s-a culcat. Nistrul susura lin.

stea

steluță

înstelat

1. Soarele se uita somnoros în ☐ Răut.
☐ Nistru.

2. ● tare ca

● iute ca

● înalt ca

● muncitor ca

y y
loroca

şa-se
şo-ri-cei

caş
ca-şul

ști-e
șu-ie-ră

ș	o	a	r	e	c	e
o	s	c	o	c	o	ș
i	m	a	ș	i	n	a
m	o	ș	i	r	a	s
u	ș	a	e	e	c	e
m	o	r	i	ș	c	ă
n	r	t	m	e	s	n

Şoricică cel isteţ

Șoricioaica a șuierat scurt. Cei șase șoricei s-au uitat șocați la ea.

— Care e inamicul numărul unu al neamului
șoricesc?

— Motanul, şușotiră șoriceii.

— Lenea, rosti Șoricică.

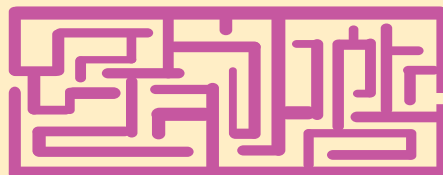
— Cîte ştie micuţul meu! Caşul acesta e al tău, Şoricică!

1. Șoricică era $\left\{ \begin{array}{l} \square \text{ isteț.} \\ \square \text{ leneș.} \end{array} \right.$

a şuiert scurt.

2.

ș ș
șoricel

Crăciunul

În cer răsare steaua,
Așterne Cel de Sus
Lăicere moi ca neaua
La ieslea lui Iisus.

Și Moș Crăciun răsare
În seara cu mister.
Se miră mic și mare
Și cântă: „Lerui-Ler...”

Steaua sus răsare
Ca o taină mare...

1. Ieri era un **cer** cu nori .

Îi **cer** lui Moș Crăciun o și un .

2.
..... sanie

d

din-te
den-tist
co-dru
co-dri
dul-ciuri
cru-di-tăți

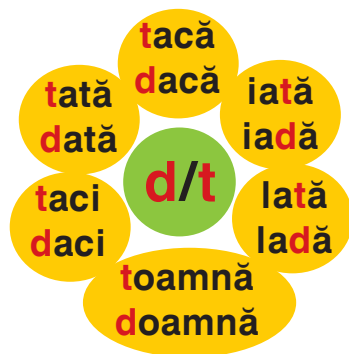

La dentist

Martinel are dinții cariați. Luni mama l-a adus la clinica din codru. Ursulețul tremura la ușa dentistului.

Moș Martin îi trată dinții și îl îndrumă:

- Să nu mănânci multe dulciuri, Martinel!
- Am înțeles, domnule doctor.
- Și nu uita să consumi cât mai multe crudități!

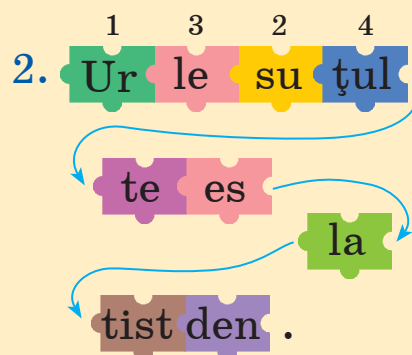
d d
codru

1. Unde are loc acțiunea?

- ☐ în codru ☐ în luncă

Cînd are loc acțiunea?

- ☐ duminică ☐ luni

doi-nă
dul-ce

du-mi-nici
du-ioa-se

Doi-ni-ța
Do-ru-țu

Un colț de rai

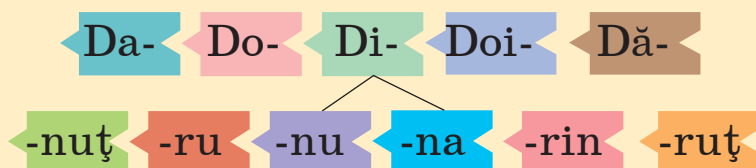
Duminică, Doruțu și Doinița admirau natura.

—Ce minunat e acest colțișor de rai, Doruțu!

Aș desena mereu lamurile țării mele!

*—Iar eu aș cânta doinele noastre. Ele sînt
dulci și duiosase ca niște duminici.*

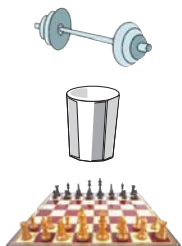
1.

2. Cine admira natura?

- ☐ Doruțu
- ☐ Daniela
- ☐ Doinița

D D
Doruțu

har-nic
ho-tă-rît

Mi-hu
Mi-hai

Mihăiță

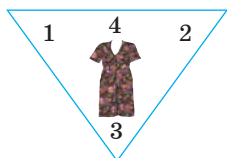
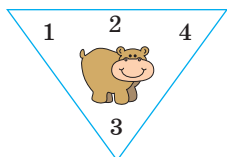
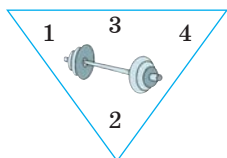
Cînd era mic, lumea îl numea: Mihu, Mihăieș, Mihălaș sau Mihăiță.

— Mihu e leit tata! surîdea sora.

— Mihăiță e mic, dar harnic! îl lăuda mama.

— Mihălaș al meu o să iasă om mare! rostea hotărît tata.

Încetul cu încetul, Mihu a crescut mare, harnic și cuminte. Acum toți îl numesc Mihai. Doar mama îl mai alintă Mihăiță.

h h
harnic

— Mihu — locuiește — în — orașul — Orhei —

— — — — Orhei — — — —

— — — în — — — — —

Ho-ri-a
Ha-ri-ton

ho-tă-rî
în-hă-ța

ha-mac
ho-țo-man

Norul hoțoman

Era o duminică însorită. Horia se dădea huța în hamac. Hariton citea o carte.

Deodată, cerul s-a întunecat. Un nor hoțoman a înhățat soarele și l-a ascuns.

Horia și Hariton au hotărît să cînte:

„Ieși, soare, ieși, Luci, soare, luci,
Că îți dau cireși, Că îți dau și nuci“.

Norul dădu drumul soarelui și o luă la sănătoasa.

Să cîntăm
împreună,
copii!

1. — harnici — din — Oamenii — Horești — sînt —
□ □ □ □ □

2. hamac — mac halat — ...
hotel — ... hotare — ...
haiduc — ... hain — ...

H H
Horia

pîr-ti-e
pri-e-ten

poar-tă
lo-pa-tă

Lu-pu
Ci-pri-an

Un prieten credincios

Cerul cernea din înălțimi mii de stelute.
Tata croia o pîrtie spre poartă.

Ciprian luă iute o lopătică. Începu și el să
arunce neaua în părți.

— Intră în casă, puiule! Ai să răcești!

— Nu pot, tăticule. Această pîrtie e pentru
Lupu. El e un prieten credincios.

Cîinele dădea din coadă mulțumit.

1. Unde are loc acțiunea?

☐ în casă ☐ în curte ☐ în stradă

Cînd are loc acțiunea?

☐ toamna ☐ iarna

2. — prieteni — are — Cine — sărac. — e — nu —
☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Pă-ca-lă
Pă-că-li-na

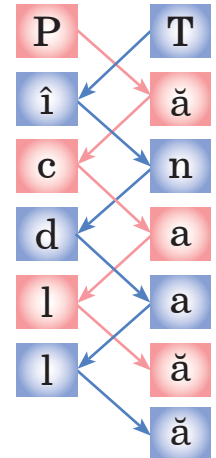
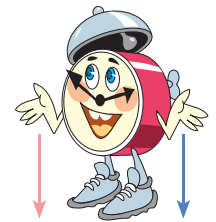
Pă-că-li-ța
Pă-că-lici

pă-că-leni
Pă-că-lești

Neamul lui Păcală

Știți cine era Păcală?
Un amic de-al lui Tîndală.
Știți că și soția sa
Păcălina se numea?
Iar scumpa lor copiliță
Era mica Păcălița,
Și năstrușnicul lor pici

Era micul Păcălici.
Isteții lor consăteni
Erau numiți păcăleni.
Căci acești oameni „onești”
S-au născut în Păcălești.
Păcală, cît a trăit,
Multă lume-a păcălit!

1. amic	puști	3. amic	prost
pici	rudă	mică	moarte
onest	prieten	naștere	dușman
neam	cinstit	isteț	mare

2. — este — Păcălești — Satul — pitoresc. —
- ☐ ☐ 1 ☐

Păcală

b

o-bi-cei
stră-bun
um-blă
îm-part
Sa-bi-na

Colindătorii

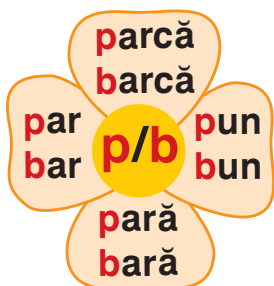
Neaua s-a lăsat peste sat.

— Au sosit colindătorii! se bucură Sabina.

— Să-i ascultăm, spune tata.

„Noi umblăm din casă-n casă Noi umblăm și colindăm,
La acei care ne lasă, Pe Iisus îl laudăm.“

— Sînteți de laudă, băieți! Să păstrați obiceiul străbun! Treceți și la anul pe la noi!

b b
bunic

1.

sîmbure

umbrelă

combină

timbru

2.

Sabina ascultă cu bucurie

☐ urătorii.

☐ colindătorii.

☐ cîntăreții.

bu-ni-ca
bu-ni-cul

bom-bo-a-nă
bu-cu-ri-e

Bu-cur
Bu-cu-rel

Bucurel

Cînd îl ceartă bunicul, Bucur se duce la bunica.
O ia cu binișorul:

— Bunicuțo, mă doare un dinte. De bomboane trece mai repede...

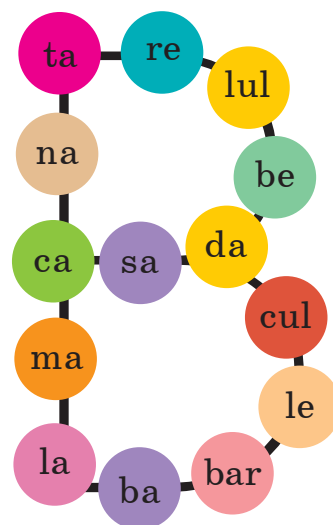
Bunica îl sărută și îi propune:

— Hai mai bine să împodobim Pomul de Crăciun, Bucurel!

Peste puțin timp, un moș cu plete albe bătu la ușă.

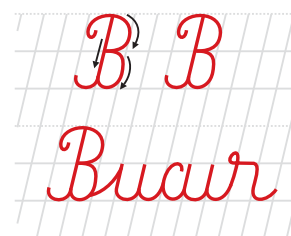
Continuă oral povestirea.

1. bombonică

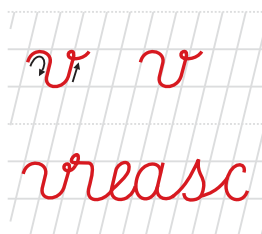
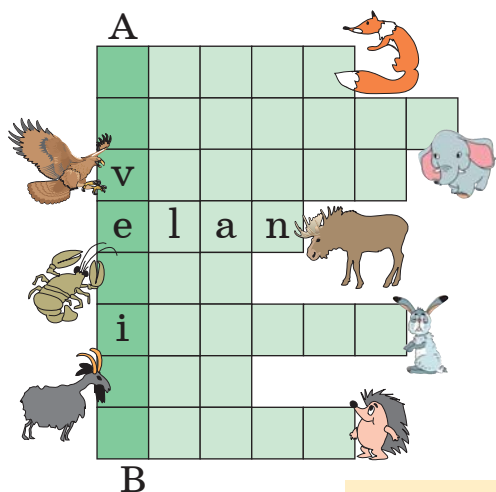
2. $\rightarrow$ bra îm că $\rightarrow$ ța ni blă.

3. Bucură-te cum s-a bucurat Bucuroaia de bucuria lui Bucurel de la București.

vî-nat
vî-nă-tor
ve-ve-ri-ță
ve-se-lă
po-va-ră
dum-bra-vă

Micul vînător

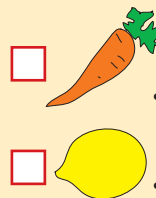
O veveriță veselă sărea iute din ram în ram. Avea blănița de culoarea morcovului.

Deodată, un vreasc trosni sub o povară. Era Săndel, un vînător de o palmă.

— Hei, veverițo! se răsti el. Sînt un vînător iscusit. Am o „pușcă de luat vederi“.

— Lasă vînatul, Săndel. Dumbrava e ocrotită de stat. Te invit să ronțăm alune împreună!

1. Blănița veveriței era ca

2. Mica veveriță este **veselă** și sprintenă. Mama lui Sandu a cumpărat **veselă** nouă.

Eminescu la Viena

Mihai Eminescu este poetul nostru național. El s-a născut la Botoșani, dar a copilărit la Ipotești.

În tinerețe a învățat la Viena. Acolo s-a împrietenit cu scriitorul Ioan Slavici și cu poeta Veronica Micle. În timpul liber, ei plecau la teatru, la bibliotecă, la plimbare.

Deseori, prietenii îl îndemneau să recite versuri. Eminescu rostea cu duioșie: „Unde ești, copilărie?...”

Vi-e-na
E-mi-nes-cu

Ioan Slavici

Veronica Micle

1. La Viena, poetul cunoscuse pe ☐ Veronica Micle.
☐ Ioan Slavici.
☐ Ion Creangă.
2. Unde a studiat Mihai Eminescu în tinerețe?
☐ la Ipotești; ☐ la Botoșani; ☐ la Viena.

EVALUARE

1. Citește textul.

La săniuș

La săniuș e veselie mare. Săniuțele pornesc la vale.

— Cine e primul? întreabă Paula.

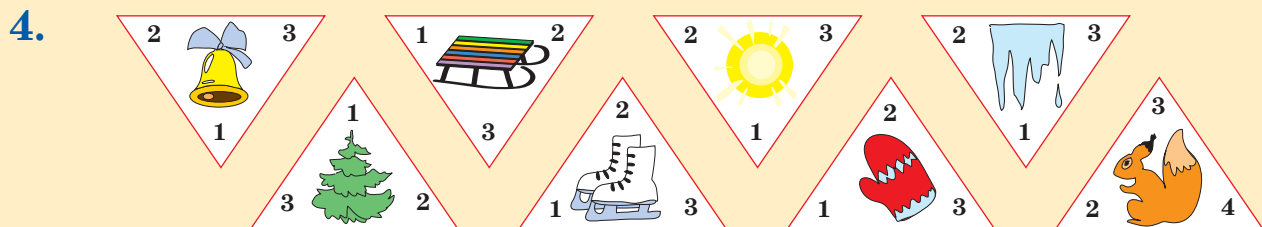
— Dorin, îi răspunde prietena.

— Este de neîntrecut! spune Vlăduț.

Copiii sînt bucuroși.

2. Copiii sînt la ☐ patinoar. ☐ săniuș. Prima este sania ☐ lui Dorin. ☐ Paulei.

3. ultimul mare veselie vale
tristețe deal primul mic

5. de pămîntul. plapumă acoperă nea O
☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

6. ! ? . — Cîți ani ai, brăduțule ☐

8.

7. Alcătuieste oral un text.

Povestea gîștelor

gîn-sac
gîș-te

gî-gî-ia
gî-gî-ie

gra-bă
gră-bit

Un gînsac avea niște papuci roșii. Odată, trecînd peste un pod, îi scăpă în gîrlă.

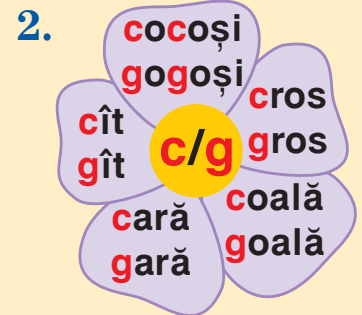
— Vai! Am rămas desculț! se tînguia sărmanul gînsac.

Tot neamul gîștelor s-a grăbit să caute papucii, dar nu i-a găsit.

Și acum, dacă treci pe lîngă un cîrd de gîște, ele gîgîie supărate.

1. stol	oi
cireadă	cocori
turmă	lupi
cîrd	albine
haită	vaci
roi	gîște

3. Lîngă un gard, gînsacul și gîsca gîgîie îngîndurați: „Ga-ga-ga! Ga-ga-ga!“.

G

Gru-ia
Gre-ta
Gri-go-raș
glas
gla-suri

Gruia cel voinic

Glasurile copiilor au amuțit. Spectacolul a început. Greta și Grigoraș au uitat de toate. Ei urmăresc lupta dintre Gruia și dragon.

Deodată, voinicul a lovit cu putere și a răpus monstrul.

— Gata, e învins! se bucură Grigoraș.

— Gruia e mai puternic! spune Greta mulțumită.

Spectatorii aplaudă stînd în picioare.

hotărît

puternic

bucuros

voinic

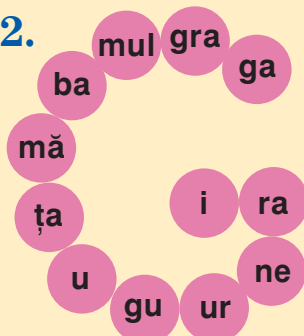
Cine e?

1. Momentele textului:

- Lupta cu dragonul
- Bucuria spectatorilor
- 1 Începutul spectacolului

2.

Grigoraș

ge

re-ge
le-gen-dă

nin-ge
strîn-ge

mer-gea
plîn-gea

Legenda bradului

Plîngea un brăduț în inima codrului. Tocmai mergea pe acolo Creatorul Lumii.

— Ce suspini, brăduțule?

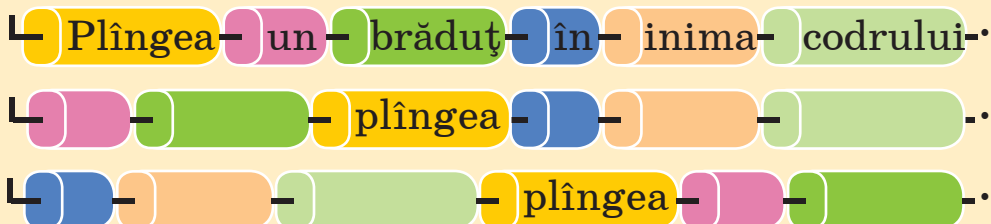
— Doamne, pînă mai ieri creșteam și eu printre pomi. Dar ei rîdeau de conurile mele. Mi se strîngea inima de durere. M-am retras în acest desîș.

— Nu mai plînge, brăduțule! Așteaptă să dea gerurile.

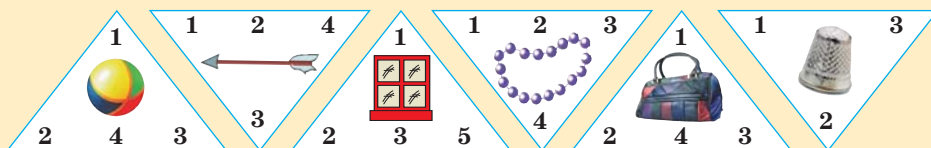
A sosit iarna. Toți copacii erau goi. Numai bradul rămase în haina sa verde ca o mantie de rege.

ge ge
legendă

1.

2.

Ge

Ge-ta
Geor-gel

ge-me
ge-ne

geam
gea-muri

Cine e
Moș Ger?

Moș Ger

E o iarnă cumplită. Copacii gem speriați de mînia crivățului.

Georgel întreabă:

— Mergem la săniuș, Geta?

— Să se mai potolească Moș Ger.

— Cine este acest moș?

— E un bătrîn cu barbă deasă, gene albe și plete ninse. Iarna, el coboară ca o săgeată din munții cărunți. Agață de streșini țurțuri de sticlă. Pune poduri de cleștar peste rîuri. Nu e meșter mai iscusit ca Moș Ger!

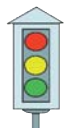
1.	iarnă	cumplită		munți	
	barbă			gene	
	plete			meșter	

2.

gem. — copt — a — Geta — cu — cornuri —

☐ ☐ ☐ 1 ☐ ☐

Ge Ge
Georgel

foc

fla-că-ră

ful-gu-ieș-te

sfă-tu-ieș-te

Uf

Ciuf

foc

_oc

_oc

_oc

Uf și Ciuf

Afară viscolește. Uf și Ciuf, doi pitici drăgălași, ocrotesc focul din vatră.

— Ce mai fulguiește! face Uf.

— Mai răscolește focul, să nu adoarmă! îl sfătuiește Ciuf.

— Uite ce scînteii mari! se miră Uf.

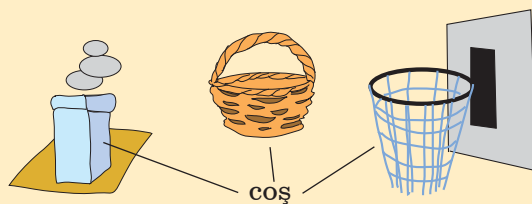
— Să le rugăm să sperie viscolul!

Un roi de scînteii iese prin coș.

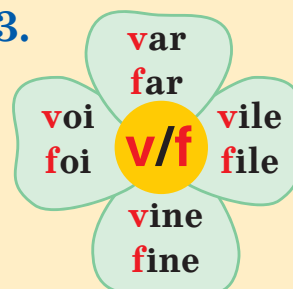
Viscolul s-a potolit. În vatră focul mai arde.

1. În vatră, focul **adoarme**.
Ștefănel **adoarme** fericit.

2.

3.

fri-că
fia-re

su-fe-ră
în-frun-tă

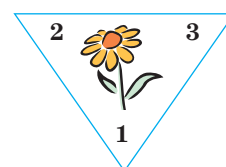
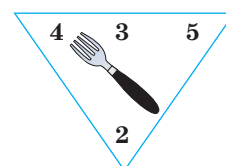
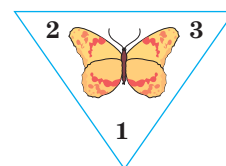
Făt-Frumos
Vifor-Rău

Făt-Frumos

Făt-Frumos are puteri miraculoase. El stăpânește focul. Potolește fiarele și îi ferește pe cei care suferă. Fără frică iese în fața dușmanului. Ca un fulger, înfruntă Viforul-Rău.

Cînd obosește, îi sînt de folos prietenii: soarele și luna, apa vie, fîntîna poveștilor, calul înaripat, firul de iarbă, fluierul fermecat.

Faptele lui sînt frumoase. Frumos îi este și sufletul.

1. — Făt-Frumos. — al — e — Fluierul — lui —
□ □ □ 1 □

2. dușman — moartă | iese urîte
vie — prieten | bun intră
iubire — ură | frumoase rău

de-jun
ste-jar

Bu-jor
Bu-jo-rel

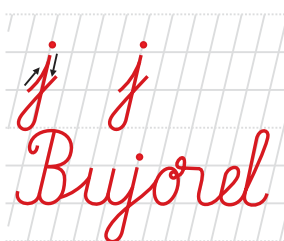
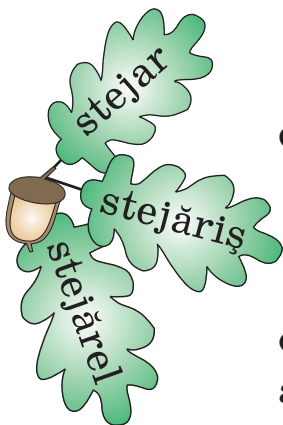
Stejarul lui Ștefan-Vodă

Bujorel e la bunici, în satul Cobîlnea. După micul dejun, a plecat cu bunicul la vie.

În apropierea satului, băiatul vede un stejar secular.

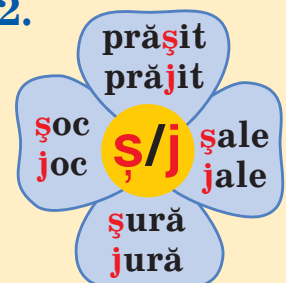
— Bunicule, acesta e stejarul lui Ștefan-Vodă?

— Da, Bujorel. Cu vreo cinci sute de ani în urmă, oastea Moldovei s-a luptat aprig cu tătarii. La umbra acestui stejar se odihneau oștenii domnitorului.

1. stejar — stejari
- bujor — . . .
- băiat — . . .
- umbră — . . .
- oștean — . . .

2.

J

Je-ni-că
Ja-ne-ta

joa-că
ju-că-ri-e

bu-jori
o-braji

La joacă

Jenică a îmbrăcat cojocelul și a ieșit la joacă.
Jujucă s-a luat din urma lui.

Copiii se jucau cu bulgări de nea. Obrajii lor erau rumeni ca bujorii.

— Hai să facem un omuleț! a propus Jenică.

În scurtă vreme, omulețul era gata.

— Vai! El tremură de frig! a strigat Janeta.
Îi aduc imediat mănuși, căciulă și fular.

joc

jucărie

jucător

1. ● ușor ca

● rumen ca

● jucăuș ca

● deasă ca

2. — cățel — un — e — Jujucă — jucăuș. —

☐

☐

☐

☐

☐

Jujucă

gi

re-gi-nă
pa-gi-nă

gin-ga-șă
ar-gin-tii

Vir-gi-ni-a
Regina Fulgilor

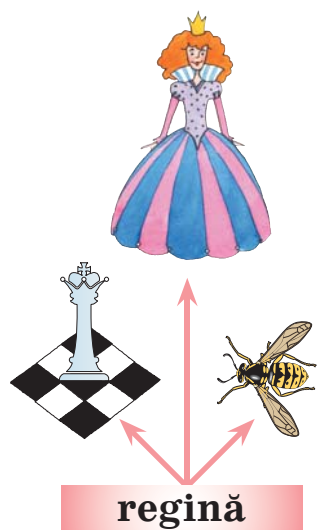

Visul Virginiei

După ce a ascultat povestea de seară, Virginia a adormit. În vis, dintre paginile cărții cu basme, a apărut Regina Fulgilor. Ea era gingașă. Avea gene lungi. Purta straie argintii.

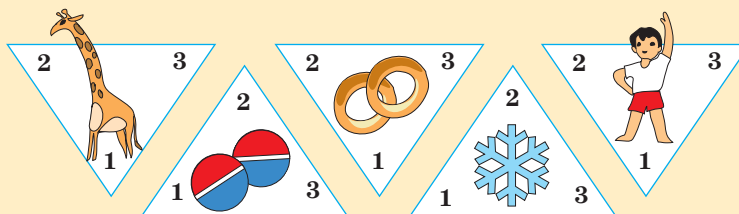
— Ai niște bijuterii atît de frumoase! se minună fetița.

Regina i-a dăruit Virginiei un colier sclipitor. Apoi a dispărut în negura nopții.

gi gi
pagină

1.

2.

gene
straie

lungi
.....

colier
bijuterii

.....
.....

Gi

Gi-cu

Gi-na

min-ge

mingi

plîn-ge

plîngi

Fapta lui Gicu

O fetiță cu părul șaten plîngea pe malul unui lac. S-a apropiat Gicu.

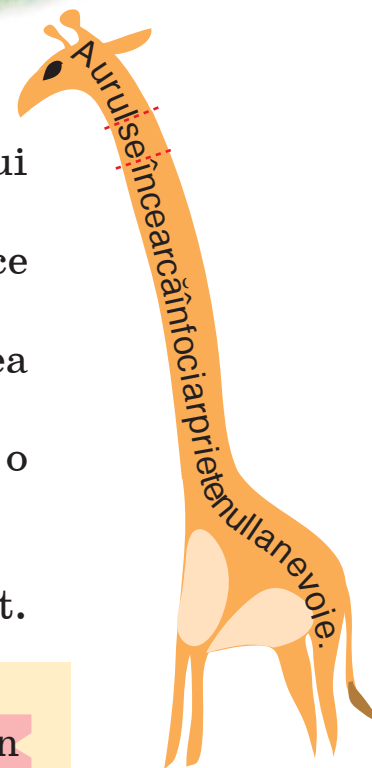
— Ce s-a întîmplat, Gina? a întrebat el. De ce plîngi?

— Am scăpat mingea în apă, i-a răspuns ea printre lacrimi.

— Nu plînge! Te ajut eu! a încercat Gicu să o liniștească.

În cîteva clipe, băiatul a scos mingea.

— Îți mulțumesc, Gicu. Ești un prieten adevărat.

1. este ☐ a Ginei.
☐ a lui Gicu.

3.

2. **Părul** Ginei este șaten.
Părul din livadă a înflorit.

Gi Gi
Gicu

Z

bar-ză
ber-ze

zi-se
spu-se

zgo-mo-tos
gă-lă-gi-os

Berzelor, de unde vine primăvara?

Berzele

Cezara ieși în curte.

— Bunicule, au sosit berzele! zise ea bucuroasă.

— Aceste păsări, Cezara, sînt fidele locului unde își fac cuibul.

Berzele păseau agale pe picioarele lungi. Ele clămpăneau zgomotos din cioc. Așa îi salutau pe stăpînii casei.

După ce au refăcut cuibul, berzele s-au ridicat în zbor. Ele pluteau lin pe cerul limpede.

1. Berzele plutesc lin pe cerul **limpede**.

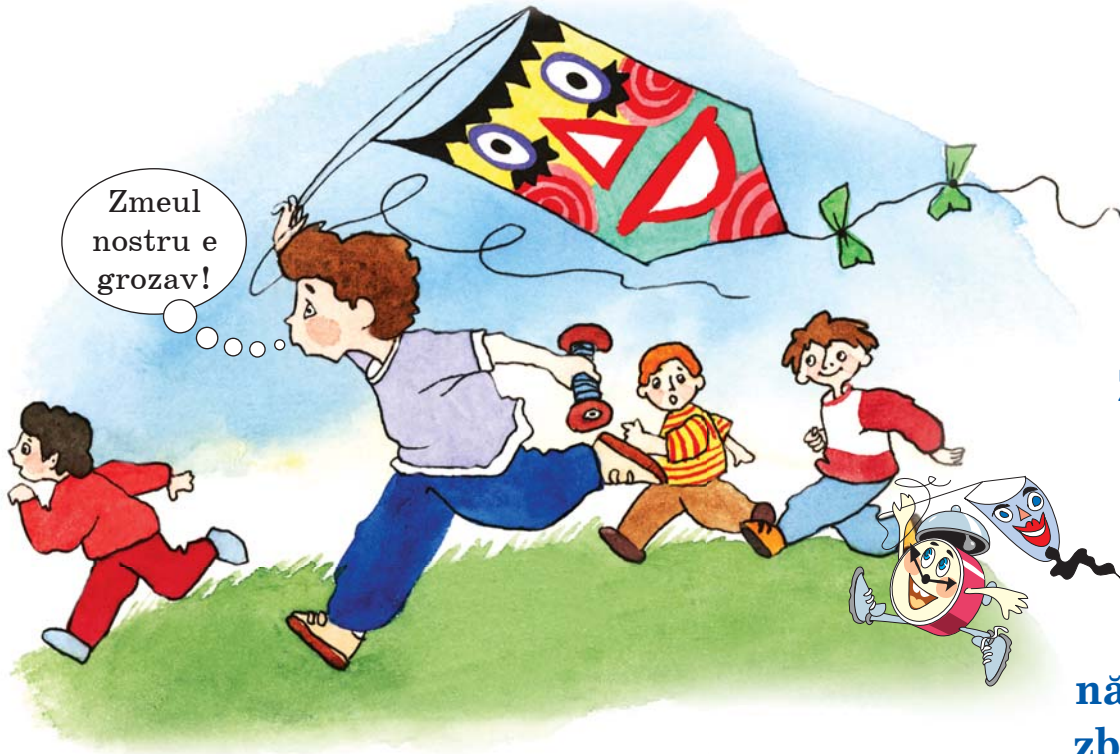
Apa de izvor este **limpede** și rece.

2. $\frac{\text{bucurie}}{\text{bucuros}} \sim \frac{\dots}{\text{zgomotos}}$

4. Barza văzu varza,
Varza nu văzu barza.

3.

Za-ha-ri-a
Zam-fir
Zî-nel
zmeu
văz-duh
năz-dră-van
zbur-dal-nic

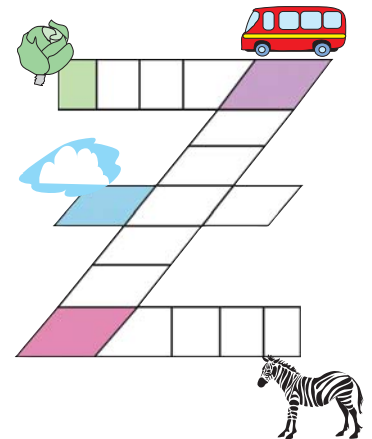
Zmeul năzdrăvan

Zaharia a făcut un zmeu din hîrtie colorată. I-a pus și coadă din panglici verzi. Arăta grozav. Apoi i-a invitat pe Zînel și Zamfir ca să înalțe zmeul împreună.

— Locul cel mai potrivit e imașul de lîngă sat, zise Zînel.

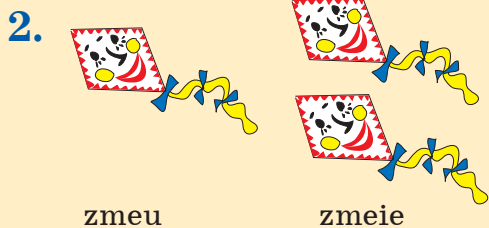
— Ai dreptate, căzu de acord Zamfir.

Vîntul zburdalnic smulse jucăria din mîinile lui Zaharia. Zmeul năzdrăvan plana ușor în văzduh.

1. Răzvan a cumpărat un **zmeu** colorat.

Făt-Frumos a răpus un **zmeu** fioros.

zmeu

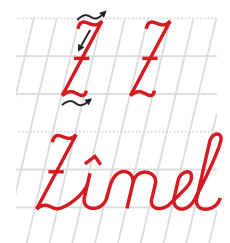
zmeie

zmeu

zmei

che

pe-re-che
or-ches-tră
bu-chet
bu-che-țel

Orchestra din pădure

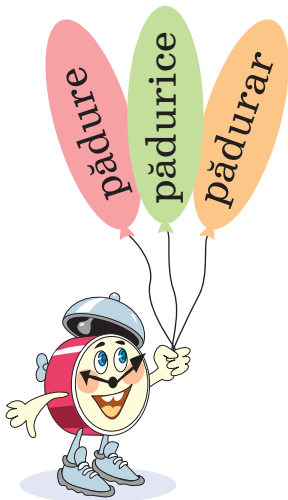
E dimineată. Liniștea codrului a fost întreruptă de un pițigoi:

— Am o veste bună! Azi, orchestra din pădure ne prezintă un concert. Vă chem pe mic și mare la serbare!

Orchestra a fost întâmpinată cu aplauze. Graurul îi zicea din cimpoi. Mierla cânta la vioară în pereche cu greierașul. Ciocîrlia interpreta o dulce melodie.

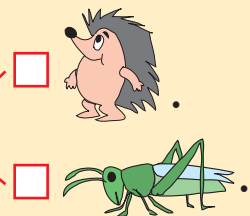
— Știu cui să dăruiesc buchetul de flori! a spus ariciul.

Dar voi știți, copii?

che che
pereche

1. Mierla cânta în pereche cu

2. Ciocîrlia interpreta o **dulce** melodie.
Costache îi dă Anei un măr **dulce**.

Che

che-ie
che-i-ță

che-mat
pe-re-che

Cheița fermecată

Era odată o fată de împărat frumoasă fără de pereche. Ea a găsit un sipețel de aur. Ursitoarele au spus că acel care îl va descuia, o va lua de mireasă.

Într-o seară, la poarta palatului a bătut un străin.

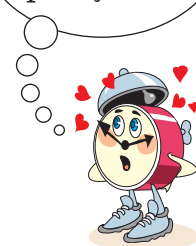
— Cheița ce o am e fermecată! a spus el.

— Chemați străinul imediat! a poruncit împăratul.

Voinicul a descuiat sipețelul. În el se afla un inel cu pietre scumpe.

Tînărul a pus inelul pe degetul prințesei. Fata a zîmbit fericită.

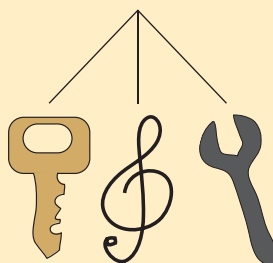
Cine
a găsit cheia
de la inima
prințesei?

1. Momentele textului:

- Sosirea străinului la palat
- 1 Găsirea sipețelului
- Bucuria prințesei
- Descoperirea inelului

2. cheie

chi

chip
Voi-chi-ța

vechi
chi-peși

Orheiul Vechi

Cîndva, Orheiul Vechi a fost o cetate de neînvins. Domnitorul avea acolo oșteni chipeși și voinici.

Odată au năvălit dușmanii. Conducătorul cetății le vorbi oștenilor:

— Voinicii mei, aici vom sta ca șoimii! Nici moartea nu ne va clinti din loc!

Voichița, fata conducătorului, era frumoasă la chip și la suflet. Ziua ea lupta în rînd cu toți voinicii. Noaptea se strecura în bisericuță. Se ruga pentru viața oștenilor și victoria neamului.

1. Momentele textului:

Năvălirea dușmanilor

Ruga pentru victoria neamului

1 Cetatea de neînvins

Chi

Chi-ri-ac
chi-ta-ră

chi-ță-ie
Chiț-Chiț

Pățania lui Chiț-Chiț

E noapte. Chiriac doarme liniștit.

Chiț-Chiț intră în cameră. Chițăie de foame. Ce să mănînce? Cît ai clipi din ochi, se cațără pe masă. Lîngă chitara lui Chiriac vede un creion. Chiț-Chiț se repede la el. Creionul îi zice cu glas prietenos:

— Șoricelule, știu că vrei să mă mănînci. Te rog doar să mai aștepți o clipă. Vreau să vezi și tu ultimul meu desen.

— Bine! Dar desenează mai repede! Sînt tare flămînd!

● Continuă povestirea oral.

1. „cît ai clipi din ochi“ = *foarte repede*

2. liniștit — agitat ultimul — ...
prietenos — ... repede — ...

3. **chitare chin el antichitatenore creație chipa**

Chi Chi
Chiț - Chiț

ghe

ba-ghe-tă
ba-ghe-te
ve-ghe
ve-ghea-ză

An-ghel
An-ghe-li-na

O zi de odihnă

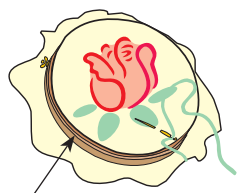
Soarele strălucitor veghează ca ziua să fie frumoasă.

Sub bagheta nevăzută a unui dirijor iscusit, cântă păsările.

Gelu, Anghel și Eugen se joacă în curte.

Obosit de atîta zbenguială, Motănache s-a culcat.

Și bunica, și ghemul ei, și ghergheful Anghelinei — toate se odihnesc duminica.

gher-ghef

ghe-me

ghe ghe
Anghel

1. $\frac{\text{pisică}}{\text{mamifer}} \sim \frac{\text{privighetoare}}{\dots}$

$\frac{\text{soare}}{\text{raze}} \sim \frac{\text{ghem}}{\dots}$

2. $\begin{array}{l} \text{soare} \\ \text{baghetă} \\ \text{dirijor} \\ \text{zi} \end{array} \sim \begin{array}{l} \text{frumoasă} \\ \text{strălucitor} \\ \text{nevăzută} \\ \text{iscusit} \end{array}$

Ghe

Ghe-ra-sim
Gheor-ghe
ghem
ghe-mo-toc
ve-ghea
su-pra-ve-ghea

Ghemotocul

Gheorghe și Gherasim se întorceau din crîng.

Deodată, ei au zărit un ghemotoc de blăniță albă.

— Un iepuraș! zise Gheorghe. Are o lăbuță rănită!

— Să luăm iepurașul cu noi! Îl vom supraveghea pînă se va face bine.

Acasă, băieții au făcut pentru el un culcuș călduț. Îl hrăneau cu morcovi, varză și frunze de salată.

Iepurașul a fost numit _ _ _ _ _ .

1. crîng	cocoloș	deodată	observat
rănită	pădurice	culcuș	adăpost
ghemotoc	vătămată	zărit	brusc

2.

— locuiește — satul — Gelu — în — Ghetlova. —

☐ ☐ 1 ☐ ☐

Ghe Ghe
Gheorghe

ghi Ghi

ghi-o-cel
poj-ghi-ță

ghi-duși
ghim-poși

Bine ai venit,
Ghiocel-Voinicel!

Ghiocelul

Un ghiocel firav străpunse pojghița de zăpadă. Suna din clopoțelul său gingaș de răsunau văile:

— Fraților, a sosit primăvara!

Ghimpșor și Ghimpici sînt doi arici ghiduși. Ei au ieșit somnoroși din culcușul lor.

— Nu te grăbi, ghiocelule! au strigat aricii. Ar putea să te înghită Moș Crivăț!

— Nu vă temeți, ghimpoșilor! Soarele darnic a rugat să vestesc sosirea primăverii.

Întreaga natură s-a trezit la viață.

ghi Ghi
ghiocel

1. Momentele textului:

Sfatul aricilor

1 Apariția ghiocelului

Învierea naturii

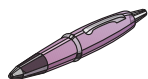
2. ghiocel **firav**

clopoțel

arici

soare

X

ta-xi-me-tru
ta-xi-me-trist

Ma-xim
A-le-xan-dru

cla-xon
cla-xo-nă

Graba strică treaba

Alexandru se grăbea la un meci de box.

— Mamă, plec! Mă așteaptă Maxim, spuse Alexandru.

Cei doi prieteni au încercat să traverseze strada într-un loc interzis. Un taximetru se apropia în plină viteză. Taximetristul claxonă și frână brusc:

— Copii, strada se traversează la semafor sau pe zebră! îi muștră el.

Alexandru și Maxim au roșit. De ce oare?

1. La Grădina Zoologică am văzut o **zebră**.

Copiii au traversat strada pe **zebră**.

2. Ochiul galben când se-arată,

Stă atentă lumea .

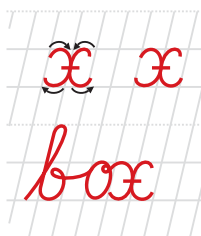

Verdele când strălucește,

Toată lumea se .

Deschide ochi roșu de foc,

Toată lumea stă pe .

Xe-ni-a
Xe-no-fon

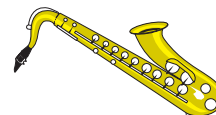
xi-lo-fon
sa-xo-fon

e-xi-gent
ex-ce-lent

Extraordinar!

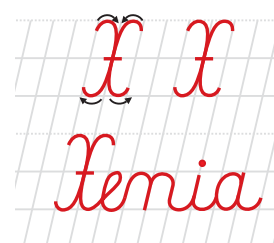
Xenia și Xenofon Rex, câțelul cel dresat,
Cîntă azi la unison: Cînd se pune pe lătrat,
Xenia — la xilofon, Sare speriat Anton,
Xenofon — la saxofon. Brusc apasă pe claxon!

Polițistul exigent
Are fluier excelent.
Muzicanți ca ei — mai rar;
Cîntă extraordinar!

1. Șoferul **sare** speriat și claxonează.
Alexandra pune **sare** în zeamă.

2. **un** **niște** **toate**
xilofon xilofoanele
saxofon saxofoane
claxon claxoanele

EVALUARE

1. Citește textul.

O întâmplare în codru

E dimineață. În codru e liniște. Părinții au plecat după mîncare. Puii sînt singuri în cuib. Ghidușul Cip întreabă speriat de Cirip:

— Cine se aude dintre fragi?

— Aoleu! E Ciripica, surioara noastră!

Alarmați, puii își cheamă părinții.

Codrul se umple de ciripitul păsărilor.

2. Alege varianta potrivită.

Cînd are loc acțiunea?

☐ seara

☐ iarna

☐ dimineața

☐ primăvara

Unde are loc acțiunea?

☐ la munte

☐ în codru

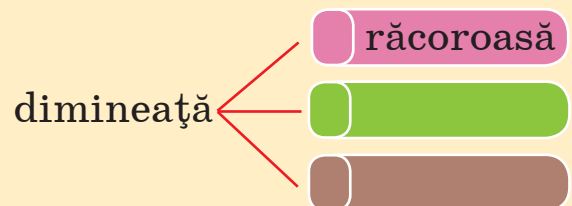
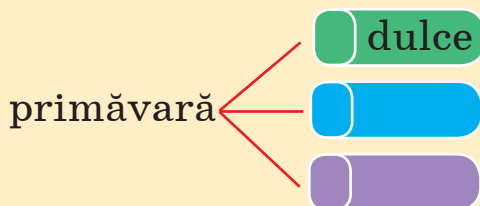
☐ la mare

☐ în cîmpie

3. Desparte în silabe cuvintele:

liniște, ciripit, codru, cuib, surioară, umple

4. Găsește însușiri potrivite.

5. Găsește cuvintele cu înțeles opus:

liniște —

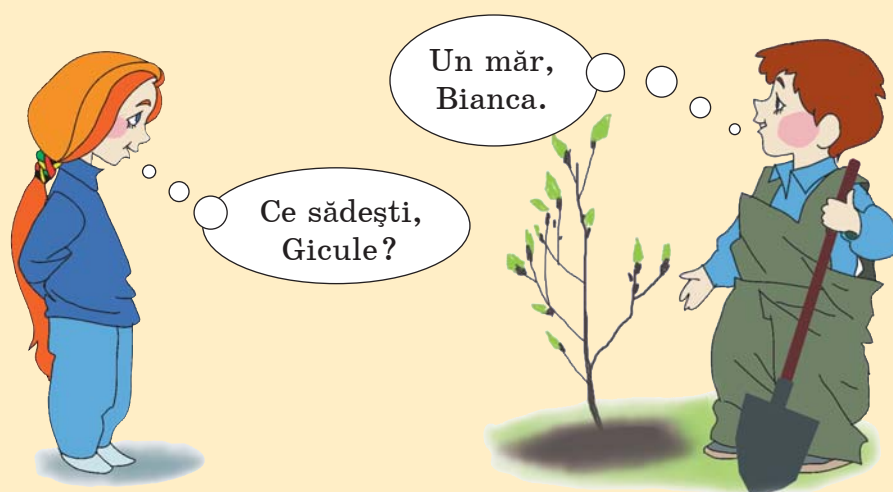
întreabă —

dimineață —

alarmați —

(răspunde, gălăgie, calmi, seară)

6.

7. Alcătuieste oral un text.

ki-lo-me-tru
ki-lo-me-tri

Ni-ki-ta
ko-a-la

Micuțul koala

Elevii privesc planșa de la tablă.

— Vai, ce ursuleț drăguț! se miră Nikita.

— Acesta nu e urs! îl contrazice Doina.

— Copii, acesta e un mamifer cu pungă, le explică doamna învățătoare. El se numește koala. Patria sa, Australia, se află la mii de kilometri. Arborele pe care se cațără el se numește eucalipt. Frunzele lui sînt hrana preferată a micuțului koala.

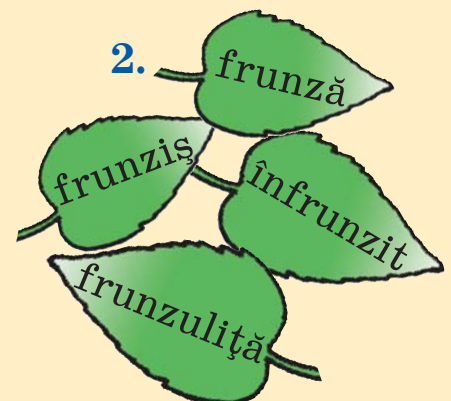
1. drăguț

a explica
arbore
a privi
se miră

copac

a se uita
se uimește
simpatic
a lămuri

2.

Ki-ev
Ka-ri-na

To-ki-o
A-ki-ro

Prietenie

În vacanță, Liceul „Mihail Kogălniceanu” a găzduit elevi din mai multe țări. Copiii s-au împrietenit. Dragoș i-a fotografiat cu aparatul său „Kodak”.

Într-o zi a adus la școală fotografiile făcute. Copiii își aminteau cu drag de noii prieteni.

— Aceasta e Katia din orașul Kiev, zise Mirela. Băiatul în cămașă kaki e Akiro din Tokio.

— Cei doi sînt nemții Karl și Karina.

— Dragi elevi, spuse doamna învățătoare. Vara aceasta și noi vom pleca în Lituania, la un liceu din orașul Kaunas.

— Ura-a-a! Să vină cît mai repede vacanța mare!

1. Momentele textului:

- Vestea îmbucurătoare
- Recunoașterea prietenilor
- 1 Împrietenirea copiilor

2. Proverb:

Omul se
cunoaște
după
prieteni.

yY
qQ
wW

Disneyland

Disneyland e un orașel minunat. Aici te poți distra alături de Mickey Mouse, Tom și Jerry, Yoggi Bear, Woody, Donald Duck și alte personaje din povești.

Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici te așteaptă în căsuța lor. Soldăteii de plumb te studiază curioși la lumina licuricilor.

Chip, Dale și Riquet te invită la o plimbare cu trenulețul. Dacă dorești, poți naviga printre pirați pe un râu până la Insula Aventurilor.

Vino în lumea copilăriei de vis!

y Y q Q w W Riquet
În Disneyland e minunat!

Pomul înțelepciunii

Călătoria în lumea literelor fermecate a luat sfârșit. Copiii s-au așezat sub un pom. Privind în sus, au înmărmurit. Pe ramuri atârneau literele din Abecedar.

Deodată frunzele pomului se legănară. Păsările începură să cînte. Literele se luară de mîini și intrară în horă. Pomul înțelepciunii vorbi cu glas omenesc:

— Dragi copii, învățătura e o lumină ce face viața mai senină!

Alfabetul

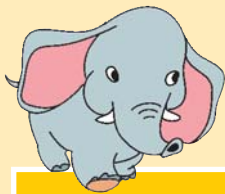

Aa

arici

Ăă

Ââ

Ee

elefant

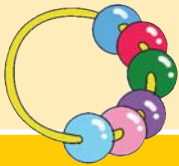
Ff

fluture

Gg

gîscă

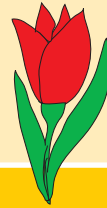
Jj

jucărie

Kk

kiwi

Ll

lalea

Pp

păun

Qq

Rr

rîs

Tt

țambal

Uu

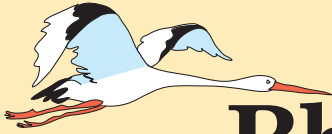
umbrelă

Vv

veveriță

limbii române

Bb

barză

Cc

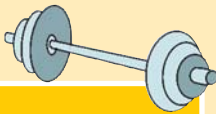
cal

Dd

delfin

Hh

haltere

Ii

inimă

Îî

înghețată

Mm

măr

Nn

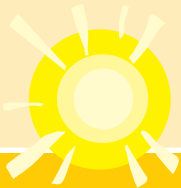

nufăr

Oo

ochelari

Ss

soare

Șș

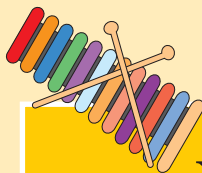
șoarece

Tt

tigru

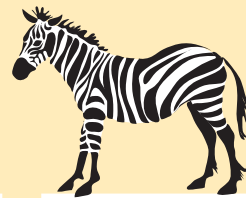
Ww

xilofon

Xx

Yy

Zz

zebră

Grupurile de litere

28 februarie, Chișinău

Dragă bunica,

În sfârșit, am învățat și eu alfabetul. Mă bucur nespus de mult. Acum privesc lumea cu alți ochi. Îmi pare mai apropiată, dar și mai plină de laime.

De azi îți voi scrie fără ajutorul celor maturi. Astfel, sper să îți alim singurătatea și bătrânețile.

Abia aștept vacanța mare ca să ne revedem!

Te iubesc și te sărut cu drag.

Al tău nepotel,
Lăndu.

Destinatar:

Expeditor:

Limba noastră

de Alexe Mateevici

– fragment –

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

1

Vocabular:

moșie — aici: pământ strămoșesc, patrie;
 piatră rară — piatră prețioasă, scumpă;
 revărsat — împrăștiat, risipit, răspîndit.

2

Unește cuvintele cu același înțeles:

limbă	avuție	neam	voinic
comoară	grai	viteaz	popor

3

Unește cuvintele cu înțeles opus:

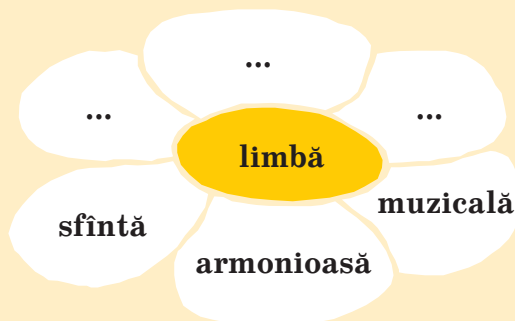
moarte	laș	rară	se stinge
viteaz	viață	arde	deasă

4

Reține sensurile diferite ale cuvîntului **limbă.**

- **Limba** noastră e dulce ca mierea.
- **Limba** este organul de simț al gustului.
- **Limba** mare a ceasului se numește minutar.

5

Găsește și alte însușiri pentru cuvîntul **limbă:**

6

Descoperă proverbul:

— mult — — Vorba — — aduce. — — dulce —

☐ ☐ ☐ ☐

7

Rostește repede și corect:

Tot am zis și-am zis și-oi zice,
 Dar de zis eu n-am mai zis.
 Zică cel ce vrea să zică,
 Iar eu zic că n-am să zic.

Primăvara

după Spiridon Vangheli

Viscoalea ca în plină iarnă. Casele și-au tras căciuli albe pe ochi. Vrabiele făceau larmă sub streășină:

— Are baba Dochia obraz sau nu? Cît o să-și mai scuture cojoacele peste sat?

— Mă duc eu să caut Primăvara! zise un porumbel. Poate s-a rătăcit pe undeva.

Porumbelul a înghițit un grăunte și a pornit la drum. Înnopta pe unde putea. Cum se lumina, zbura mai departe.

A patra zi a coborît lîngă un rîu.

— Tu ești, Primăvară? a întrebat porumbelul.

— Eu.

— Ce faci aici?

— Scot rîul de sub gheață. Iarna l-a ținut sub lacăt.

— Dar unde sînt păsările tale?

— Vin din urmă...

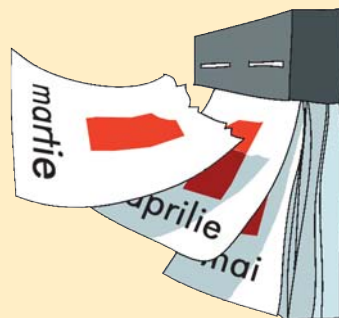

1 Răspunde la întrebări:

- De ce erau supărate vrăbiile?
- Cine a pornit în căutarea Primăverii?
- Unde a întâlnit porumbelul Primăvara?

2 Găsește cuvintele cu același înțeles:

zise	sosesc
larmă	spulberă
viscolește	gîlceavă
vin	spuse

3 Găsește explicația potrivită:

„în plină iarnă“

„scot râul de sub gheață“

„casele și-au tras
căciuli albe pe ochi“

casele s-au acoperit
cu zăpadă

în toiul iernii

primăvara dezgheață râul

4 Desparte în silabe cuvintele:

larmă	porumbel	primăvară
Dochia	grăunte	vrăbiile

5 **Atenție!** Un cuvînt poate avea mai multe înțelesuri.

La micul dejun, George
a mîncat un **ochi** cu șuncă.

Mama are **ochi** albaștri
ca floarea de nu-mă-uita.

Mingea a
nimerit într-un
ochi de geam.

Un **ochi** al
mașinii de gătit
s-a defectat.

O carte

de *Constantin Dragomir*

O carte aleasă
E ca o casă
Cu multe neamuri,
Păsări pe ramuri.

O carte rară
E o comoară.
Cine-o găsește,
Se-mbogățește.

O carte este
Ca o poveste,
Cine-o citește,
Acela crește.

Cine-o cinstește,
Se-nnemurește
Cu omenia,
Cu veșnicia.

1

Vocabular:

comoară — avere, avuție;
veșnicie — vecie, eternitate.

2

Completează propozițiile:

O carte aleasă e ca o _____.

O carte rară e o _____.

O carte este ca o _____.

3

Completează urmînd modelul de mai jos:

comoară — comori;

neamuri — neam;

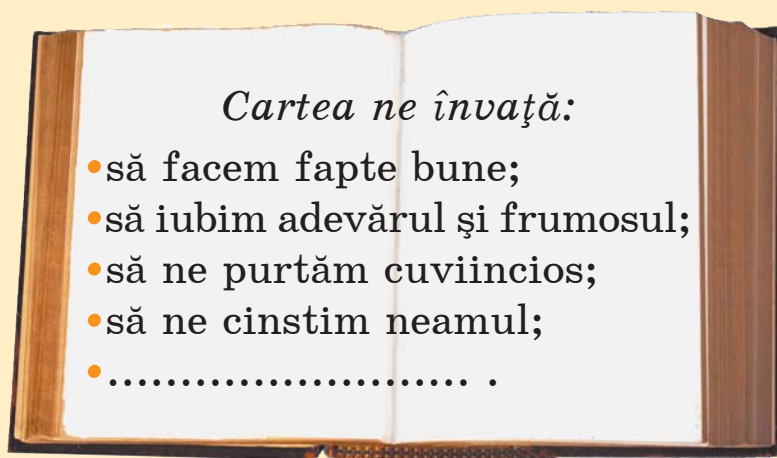
carte — _____;

ramuri — _____;

casă — _____;

păsări — _____.

4

Ce ne învață o carte?

Ghici!

Are foi și nu e pom,
 Îți vorbește ca un om.
 Și cu cît o îndrăgești
 Tot mai mult o folosești.
 (...)

5

Ce reprezintă **cartea pentru tine?**

Pentru mine, cartea reprezintă:

- o comoară de înțelepciune;
- un prieten devotat;
- un bun sfătuitor;
-

Folosește cărțile,
 dar păstrează-le și
 pentru alții!

Unirea face puterea

– folclor –

Un tată avea mai mulți feciori. Între ei intrase o mare neînțelegere. Ca să-i împace, tatăl a luat câteva nuiele. Le-a legat într-un mănunchi, pe care l-a dat fiecărui fiu pe rînd:

— Să vedem cine îl frînge!

Feciorii nu au putut rupe mănunchiul.

Atunci, tatăl l-a dezlegat. El a dat fiecăruia cîte o nuia. Fără nici o greutate, feciorii au rupt nuielele.

— Să vă fie de învățătură, dragii mei! a zis tata. Cît timp sînteți împreună, nimeni nu vă poate face nici un rău. Dacă nu veți fi uniți, veți cădea pradă dușmanilor.

1

Vocabular:

neînțelegere — dezacord, conflict;
nuia — vergea, vargă;
mănunchi — *aici*: legătură de nuiele.

2

Răspunde la întrebări:

- Ce voia să-i învețe tatăl pe feciorii săi?
- La ce încercări au fost supuși ei?
- Ce povață ai aflat?

3

Găsește cuvintele cu înțeles opus:

neînțelegere	bine
unire	prieten
dușman	dezbinare
rău	înțelegere

4

Ce sfat le-a dat tatăl feciorilor săi?

☐ să fie uniți;	☐ să se ajute reciproc;
☐ să se dușmănească;	☐ să fie o familie.

5

Găsește însușirile ce se potrivesc bătrînului:

☐ neînțelept	☐ convingător
☐ povățuitor	☐ egoist

6

Descoperă proverbul:

- fac - - multe - - sarcina - - Mîini - - ușoară. -

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Greierul și furnica

de Alexandru Donici

Greierul în desfătare,
Trecînd vara cu cîntare,
Deodată se trezește
Că afară viscolește,
Iar el de mîncat nu are.

La vecina sa furnică
Alergînd, cu lacrimi pică
Și se roagă să-i ajute,
Cu hrană să-l împrumute,
Ca de foame să nu moară,
Numai pîn' la primăvară.

Furnica l-a ascultat,
Dar așa l-a întrebat:
— Vara, cînd eu adunam,
Tu ce făceai?
— Eu cîntam
În petrecere cu toți.
— Ai cîntat? Îmi pare bine.
Acum joacă, dacă poți,
Iar la vară fă ca mine.

1 Vocabular:

desfătare — aici: petrecere, veselie.

2 Răspunde la întrebări:

- Ce a făcut greierul toată vara? Dar furnica?
- Ce s-a întâmplat cu veselul greieraș în timpul iernii?
- Ce a învățat el din această întâmplare?

3 Cine poate fi?

trist
strângătoare
flămînd
mică
nepăsător

neobosită
leneș
necăjit
harnică
grijulie

4 Reține sensurile diferite ale cuvîntului **vară**.

Vara se coc cireșele.

Vara mea locuiește la București.

5 Descoperă proverbul:

- vara - iarna - Înțeleptul - face - căruță - își - sanie - și -

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

6 Joc:

Tu ești furnica,
iar colegul tău este
greierașul.
Ce sfaturi îi poți da?

Ciuboțelele ogarului

după Călin Gruia

Odată, iepurele pornise la iarmaroc să-și cumpere ceva de încălțat. Pe o potecă se întâlnește cu ogarul. El purta ciuboțele noi-nouțe.

— Cît ai dat pe încălțări?

— Doi galbeni.

— Mă duc să-mi iau și eu ciuboțele de la iarmaroc.

— Merg și eu încolo. Ciuboțele sînt, numai bani să ai!

— Am exact doi galbeni.

Au mers ei, au mers, pînă a înnoptat.

— Hai să tragem la Hanul Ursului, cumătre! propuse ogarul.

Moș Martin îi ospătă cu tot ce avu mai bun. Iepurele gustă o bucățică de plăcintă. Ogarul însă mîncea de-i trosneau fălcile.

1

Vocabular:

potecă — cărare;

ogar — câine de vânătoare;

galben — *aici*: monedă de aur;

han — local unde se pot adăposti peste noapte drumeții.

2

Răspunde la întrebări:

- Unde mergea iepurașul?
- Ce dorea el să-și cumpere?
- Cu cine s-a întâlnit iepurele?
- Unde au tras drumeții peste noapte?

3

Alege explicația potrivită:

„mînca de-i trosneau fălcile“
☐ mînca fără poftă
☐ mînca lacom

4

Găsește însușiri potrivite:

credul

flămînd

5

„Dezmiardă“ cuvintele urmînd modelul propus:

ciubote — ciuboțele;

iepure — _____;

urs — _____;

ban — _____;

bucată — _____;

plăcintă — _____.

6

Formează cuvinte urmînd modelul:

în + noapte = înnoptat;

în + negru = _____;

în + nod = _____;

în + nor = _____.

Ciuboțelele ogarului

— *continuare* —

Hangiul se apropie de cei doi drumeți și le zise:

— Ați mâncat de doi galbeni.

Ogarul caută prin buzunare, dar nu găsi nici un ban.

— Am uitat punga acasă. Plătește dumneata, cumătre!

— Cum? Eu n-am mâncat mai nimic! Dacă plătesc, rămân desculț.

Ursul își ieși din fire:

— Plătiți, că altfel am eu ac de cojocul vostru!...

De frică, iepurele plăti.

Ogarul se culcă și adormi fără grijă. Iepurele începu să plîngă. Cum de se lăsase păcălit? Deodată, mintea i se luminează. Încălță ciuboțelele ogarului și ieși tiptil afară.

Spre ziuă, ogarul se trezi. Pricepu imediat ce s-a întâmplat. Porni iute pe urmele iepurașului să-și caute ciuboțelele.

Pe urecheatul din poveste nu l-a putut prinde. Dar de atunci, cum vede un iepure, ogarul se ia după el.

1 Răspunde la întrebări:

- Cine trebuia să plătească pentru mâncare?
- De ce a plătit iepurașul?
- Cum și-a făcut iepurașul dreptate?

2 Alege explicația potrivită:

„își ieși din fire“

înțelese ce trebuie să facă

„am eu ac
de cojocul vostru“

se mînie

„mintea i se luminează“

găsesc mijloace
de a vă pedepsi

3 Găsește cuvintele cu același înțeles:

cărare
iarmaroc
drumeț

tîrg
călător
potecă

păcălit
a ospăta
tiptil

a servi
pe furiș
înșelat

4 Continuă șirurile:

- ființe: hangiu, drumeț,
- lucruri: cojoc, pungă,

5 Continuă enunțurile:

- Ogarul fuge mereu după
- Judecata iepurelui a fost

6 Descoperă proverbul:

- și - - faptă - - răsplată. - - După -

7 Rostește repede și corect:

Și hangiul, și hangîta
Au un han cît un an.

Cîntec de primăvară

de Șt. O. Iosif

Înfloresc grădinile,
Ceru-i ca oglinda.
Prin livezi albinele
Și-au pornit colinda.

Cîntă ciocîrliile
Imn de veselie,
Fluturii cu miile
Joacă pe cîmpie.

Joacă fete și băieți
Hora-n bătătură.
Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cînt, natură!

1 Vocabular:

a colinda — *aici*: a umbla din loc în loc;
imn — cîntec de slavă;
bătătură — *aici*: teren bătătorit.

2 Ce schimbări au loc în natură primăvara?

3 Găsește explicația potrivită:

„Ceru-i ca oglinda“

zboară din floare
în floare

„albinele și-au
pornit colinda“

este senin

„Cîntă ciocîrliile
Imn de veselie“

poetul regretă că viața
e atît de scurtă și nu
va reuși să cînte natura

„Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cînt, natură!“

proslăvesc frumusețea
naturii

4 Cine vorbește?

Ce gustos
e nectarul
florilor!

Vreau
să zbor pînă
la soare!

Ghici!

Din flori picuri de dulceață
Strînge dis-de-dimineață.
(...)

5 Completează urmînd modelul de mai jos:

albină — albin**e** — albin**e**le;

fată — _____ — _____ ;

horă — _____ — _____ .

6 Ce s-ar întîmpla dacă nu ar înflori grădinile, livezile?

Ciocîrlia

după Ion Agârbiceanu

Soarele s-a înălțat biruitor pe cerul senin. Un băiețuș se grăbea să iasă cu oile la păscut. Deodată, desluși un ciripit. Apoi văzu și o rotire în văzduh. Un zîmbet larg apăru pe fața sa.

— Ciocîrlia! strigă el bucuros. Cîntă ciocîrlia!

Lăsă oile în luncă și alergă la cel mai apropiat plug:

— Bădiță, ai auzit ciocîrlia?

— Unde, măi Ionaș? întrebă un plugar.

— Acolo, unde pasc oile mele.

— Tu cunoști cîntecul ciocîrliei?

— Cum să nu-l cunosc?

— Dacă e așa, a sosit primăvara!

Era chiar vremea.

— Auzi? Uite una! Uite încă una!

Ba sînt trei!

Ionaș nu mai știa după care să privească. De bucurie, cîțiva băiețuși își zvîrliră căciulile în sus.

1

Vocabular:

luncă — șes de-a lungul unei ape;
văzduh — aer;
a desluși — *aici*: a auzi.

2

Răspunde la întrebări:

- Ce a observat băiețușul?
- Cui i-a spus el bucuria?
- Ce anotimp a sosit în țară?

3

Completează urmînd modelul:

înălțime — înălțim**i** — înălțim**ile**;
 ciocîrlie — _____ — _____ ;
 căciulă — _____ — _____ .

4

Atenție! Un cuvînt poate avea mai multe înțelesuri.

5

Formează propoziții:

Ciocîrlia	au împînzit cîntă ară se impodobise pasc	duios.
Florile		cîmpul.
Caisul		grădinile.
Oile		pe imaș.
Tractoarele		cu flori.

6

Improvizează un mic dialog între ciocîrlie și băiețuș.

Tu, iarbă, tot ai mamă?

de Grigore Vieru

Tu, iarbă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înverzești,
De ea îți amintești.

Tu, floare, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înflorești,
De ea îți amintești.

Tu, steauă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când te ivești,
De ea îți amintești.

1 Cui îi este dedicată această poezie?

☐ ierbii ☐ florii ☐ stelei ☐ mamei

Ce sentimente exprimă poetul față de mamă?

☐ dragoste ☐ dispreț ☐ admirație
☐ simpatie ☐ stimă ☐ ură

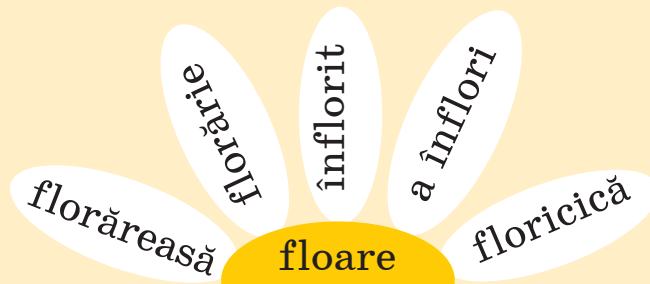
2 Găsește și alte însușiri pentru cuvintele propuse:

mamă înțeleaptă, grijulie, _____, _____;
iarbă fragedă, mustoasă, _____, _____;
floare parfumată, gingașă, _____, _____;
stea strălucitoare, mare, _____, _____.

3 Ordonează cuvintele în propoziție:

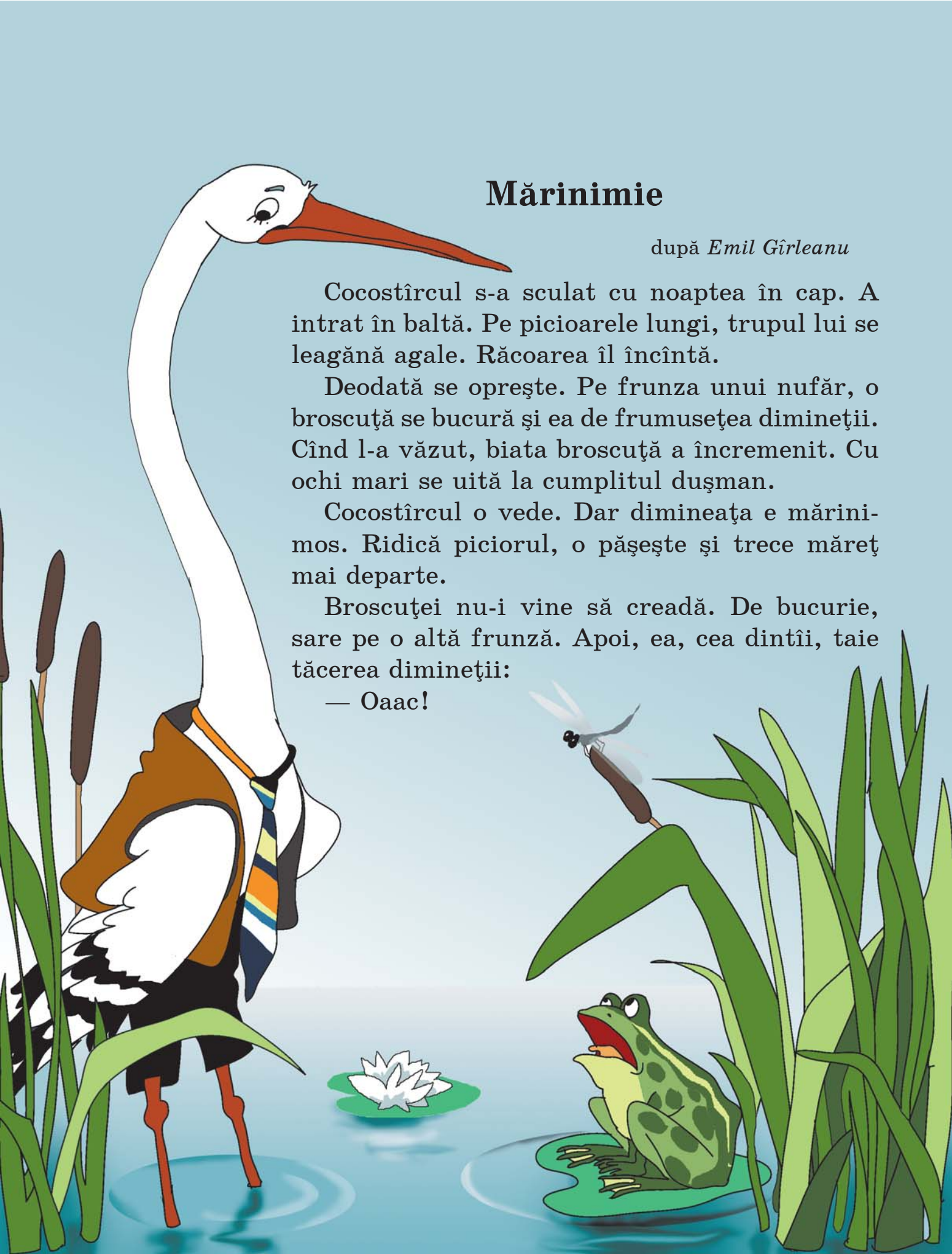
- mamei - zidesc - fericirea - Mîinile - noastră. -
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4 Alcătuieste oral propoziții cu fiecare cuvînt.

5 Descoperă proverbul:

Ascultă ~~mamei~~ ~~nu~~ ~~tale.~~ ~~tatălui~~
~~uita~~ ~~povețele~~ ~~învățătura~~
~~tău~~ ~~și~~

A cartoon illustration of a stork with a long white neck and a long red beak, standing in a pond. It is wearing a brown vest and a striped tie. The stork is looking towards a green frog with a yellow belly and red mouth, which is sitting on a lily pad. A dragonfly is flying above the frog. There are green reeds and a white lily flower in the pond. The background is a light blue sky.

Mărinimie

după *Emil Gîrleanu*

Cocostîrcul s-a sculat cu noaptea în cap. A intrat în baltă. Pe picioarele lungi, trupul lui se leagănă agale. Răcoarea îl încîntă.

Deodată se oprește. Pe frunza unui nufăr, o broscuță se bucură și ea de frumusețea dimineții. Cînd l-a văzut, biata broscuță a încremenit. Cu ochi mari se uită la cumplitul dușman.

Cocostîrcul o vede. Dar dimineața e mărinos. Ridică piciorul, o pășește și trece măreț mai departe.

Broscuței nu-i vine să creadă. De bucurie, sare pe o altă frunză. Apoi, ea, cea dintîi, taie tăcerea dimineții:

— Oaac!

1

Vocabular:**mărinimie** — bunătate, bunăvoință;**a încremeni** — a nu putea face nici o mișcare, a împietri.

2

Răspunde la întrebări:

- În ce moment al zilei are loc întâmplarea?
- Ce a zărit cocostîrcul pe frunza unui nufăr?
- De ce cocostîrcul n-a mâncat broșcuța?

3

Ordonează momentele textului:

- ☐ Bucuria broșcuței
- ☐ Întîlnirea cu broșcuța
- ☐ Cocostîrcul la baltă
- ☐ Mărinimia cocostîrcului

4

Găsește cuvintele cu înțeles opus:

a intrat

ziua

dușman

tristețe

lungi

egoist

departe

prieten

noaptea

a ieșit

coboară

aproape

mărinimos

scurte

bucurie

ridică

5

Alege din text acțiuni ce se potrivesc:

s-a sculat

se bucură

6

Atenție! Un cuvînt poate avea mai multe înțelesuri.

Broasca a
sărit în apă.

Lia a uitat cheia
în **broasca** ușii.

Cu penetul ca sideful

de *Mihai Eminescu*

Cu penetul ca sideful
Strălucește-o porumbiță,
Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță.

Și tăcere e afară,
Luminează aer, stele.
Mută-i noaptea, numai râul
Se frământă-n pietricele.

1 Vocabular:

penet — totalitatea penelor unei păsări; penaj;
sidef — materie albă, lucioasă, care formează stratul interior al unor scoici.

2 Găsește cuvintele cu înțeles opus:

tăcere	se întunecă
noapte	zgomot
se luminează	înăuntru
afară	zi

3 Găsește explicația potrivită:

„Mută-i noaptea“

cu penele albe,
strălucitoare

„rîul se frămîntă“

rîul curge întruna și
tulbură tăcerea nopții

„Cu penetul ca sideful“

noaptea este tăcută

4 „Dezmiardă“ cuvintele:

aripă — aripioară;
stea — _____;

rîu — _____;
cap — _____.

5 Alcătuiește oral propoziții cu fiecare cuvînt.

Vrăbiuța uitucă

după *Leo Butnaru*

La ziua de naștere a ariciului, au venit mai mulți oaspeți decît la cea a vulpii, deoarece el e cuminte și prietenos. Fiecare invitat i-a adus cîte un dar.

Cînd veni rîndul vrăbiuței să înmîneze cadoul, ea zise:

— Dragă Aricică, ghici ce am aici? Nu știi! O pereche de cipici!

Desfăcînd o frunză de brusture, vrăbiuța scoase cipicii împlețiți din paie. E-he-he! Oaspeții au prins a rîde, iar ariciul a roșit pînă în vîrfulețele ghimpilor săi. Vrăbiuța însă nu pricepea nimic. Se mai sucește, se mai învîrtește și, deodată, se lovește cu aripioara peste frunte.

— Cum de-am uitat? se întrebă ea. Ariciul are patru piciorușe, nu două, ca noi, vrăbiuțele. Trebuia să împletesc încă o pereche de cipici!

1 Vocabular:

cipici — papuci confecționați din stofă sau împlețiți din lână;
brusture — plantă cu frunze mari și late.

2 Răspunde la întrebări:

- De ce la ziua de naștere a ariciului au venit foarte mulți oaspeți?
- Ce i-a dăruit vrăbiuța sărbătoritului?
- Ce uitase păsărica?

3 Găsește cuvintele cu înțeles opus:

cuminte — totul
mulți — obraznic
nimic — puțini

a râde — a răspunde
a uita — a-și aminti
a întreba — a plînge

4 „Dezmiardă“ cuvintele:

vîrf — vîrfuleț;
vulpe — _____;
frunză — _____;

picioar — _____;
aripă — _____;
zi — _____.

5 Ce cadouri i-au adus ceilalți invitați lui Aricică?

6 Rostește repede și corect:

Un rîs s-a luat la întrecere cu alt rîs, care a rîs mai mult decît primul rîs.

Hoțul

după Tudor Arghezi

În cutia cu pălării vechi sta un urs de catifea. Ursul fura bomboane, ciocolată, dulceață, fructe. Când tătuțu aducea o cutie cu lucruri dulci, ursul golea numaidecît cutia.

— Cine a mîncat ciocolata, copii?

— Ursul! răspundea băiatul.

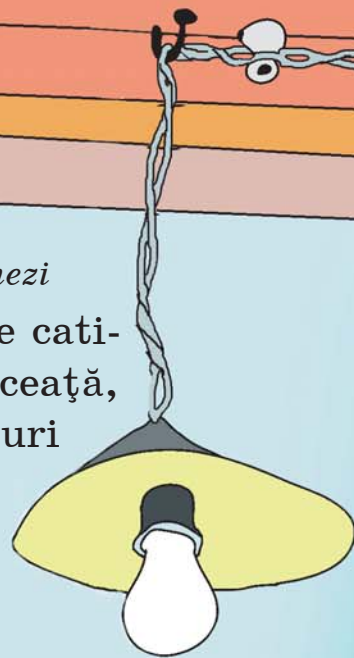
— Dar bomboanele?

— Ursul! răspundeau fata și băiatul.

Îl văzuseră amîndoi. L-au prins de cîteva ori cu dulciurile în brațe, fugind sub canapea.

Așa s-a făcut că am trimis ursul în pod. Însă el fura și de acolo. Venea din pod. De copii, ursul nu voia să se ferească. În pod, învățase de la urs să mănînce zahăr și mielul cu părul creț.

Într-o zi, tătuțu se va pune la pîndă, chiar în dulap. Când ursul și mielul vor veni să se înfrupte, îl vor găsi pe tătuțu între borcane. Și atunci nu știu cine va fugi mai repede speriat: mielul, ursul sau tătuțu.

1 Vocabular:

catifea — țesătură fină; *aici*: blăniță moale;
a se înfrupta — *aici*: a gusta ceva delicios.

2 Răspunde la întrebări:

- Unde locuia ursul de catifea?
- Cine mânca dulciurile?
- Cum a fost pedepsit ursul?
- De ce tătuțu se prefăcea că nu știa cine e „hoțul“?

3 Formează comparații:

blînd ca un
greoi ca un
flămînd ca un
fricos ca un

4 Găsește cuvintele cu înțeles opus:

vechi
acolo
vine

aici
pleacă
noi

niciodată
a goli
a găsi

a umple
a pierde
mereu

5 Desparte în silabe cuvintele:

bomboane
dulceață
ciocolată

miel
băiat
tată

răspundea
mirosea
învățase

Găurile

— folclor —

Trăia pe lume un omulean. El avea un fecior neascultător. În loc să-l pedepsească la fiecă faptă necuviincioasă, tatăl bătea un cui în ușa. Curînd, ea se umplu de cuie.

Într-o zi, feciorul își ispită părintele:

— Tată, ce-i cu ușa noastră? De ce-i numai cuie?

— Acestea sînt faptele tale, băiete. La fiecare faptă necuviincioasă, băteam un cui în ușa.

— Am să le scot cu un clește, zise hotărît băiatul.

— Fie voia ta. Însă, la fiecare cui scos, va trebui să faci o faptă bună.

— Bine, tată, așa voi face!

În cîțiva ani ușa se curăță.

Băiatul alergă într-un suflet la tatăl său.

— Tată, n-a mai rămas nici un cui în ușa!

Părintele îi zise oftînd:

— De scos le-ai scos, dragul tatei. Dar găurile?

1 Vocabular:

a ispiți — *aici*: a întreba;
necuviincioasă — lipsită de respect, obraznică;
aici: faptă rea.

2 Răspunde la întrebări:

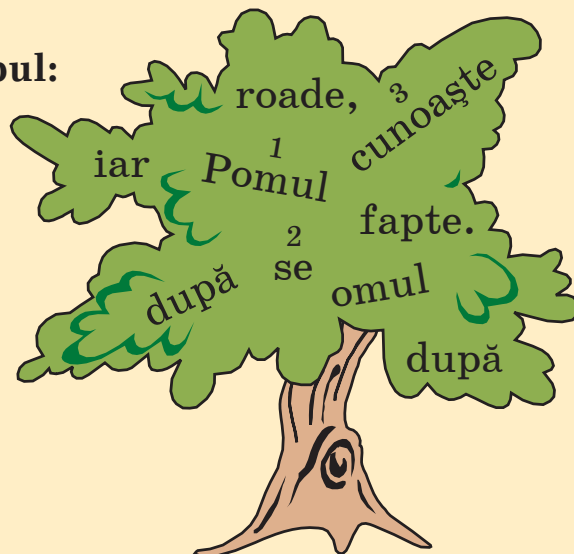
- Cum era fiul?
- Cum a reușit tatăl să schimbe comportarea fiului?
- Ce a înțeles băiatul?

3 Găsește cuvinte cu înțeles opus:

necuviincios — cuviincios
leneș — ...
neascultător — ...
răutăcios — ...

4 Povestește despre o faptă bună făcută de tine.

5 Descoperă proverbul:

6

Copii,
numai fiind harnici și
ascultători veți deveni
mândria părinților!

Pățania ursului cafeniu

după *Vladimir Colin*

Un urs cafeniu s-a rătăcit odată printre urșii albi de la Polul Nord.

— Un urs murdar! chicoteau focile.

— M-am spălat chiar azi-dimineață! le spuse Martin.

Dar focile nu-l crezură. Supărat, Martin plecă. El se întâlni cu niște urși albi.

— Cine-i urîtul ăsta? întrebă cu dispreț unul dintre ei. Martin începu să plîngă.

— De ce plîngi? se interesă o morsa.

— Cum să nu plîng? Toți rîd de mine!

Morsa îi spuse:

— Nu mai plînge! Săpunește-te bine din cap pînă în picioare!

Curînd, blana lui Martin era plină de clăbuci strălucitori.

1 Vocabular:

pățanie — *aici*: întâmplare, peripeție;
a chicoti — a rîde pe ascuns;
clăbuci — spumă făcută de săpunul amestecat cu apă;
dispreț — lipsă de stimă.

2 Răspunde la întrebări:

- Cine s-a rătăcit printre urșii de la Polul Nord?
- De ce rîdeau animalele de Martin?
- Ce l-a îndemnat morsa să facă?

3 Găsește cuvintele cu înțeles opus:

nord	curat	plînge	jos
murdar	frumos	toți	rîde
urît	sud	sus	nimeni

4 „Dezmiardă“ cuvintele:

apă	—	apșoară;	blană	—	_____;
glas	—	_____;	urs	—	_____;
săpun	—	_____;	pui	—	_____.

5

Cum se numește
adăpostul
ursului?

Pățania ursului cafeniu

— *continuare* —

— Vai! Ce urs frumos! strigă un urs alb.

— Ce blană albă are! se minunară și ceilalți.

Fericit, Martin începu să se joace cu urșii cei albi.

Deodată, un munte de gheață se apropie de sloiul pe care se jucau ei. Urșii cei albi săriră în apă. Neobișnuit cu viața de la Polul Nord, Martin rămase pe sloi. Când înțelese ce primejdie îl pîndește, auzi glasul speriat al unei ursoaice:

— Puiul meu a rămas pe sloi!

Deși era rănit de sulitele de gheață, Martin luă puiul în brațe și sări cu el în apă. Clăbucii de săpun se topiră. Ursul deveni din nou cafeniu.

— Ești un urs bun și viteaz! spuse ursoaica. Îți mulțumesc, Martin. Nu blana îl face pe urs, ci fapta lui.

1 Vocabular:

sloi — bucată de gheață care plutește pe apă;
primejdie — pericol;
îl pîndește — *aici*: îl așteaptă.

2 Răspunde la întrebări:

- Unde se jucau urșii?
- Ce primejdie îi pîdea?
- De ce rămase Martin pe sloi?
- Ce faptă a săvîrșit Martin?
- Ce i-a spus ursoaica?

3 Completează conform modelului:

u — **u**nire, **u**mbră, _____, _____;
r — **r**odie, **r**oi, _____, _____;
s — **s**loi, **s**oare, _____, _____.

4 Unește cuvintele cu înțeles opus:

fericit	negru	însăimîntat	urît
alb	rău	viteaz	calm
bun	nefericit	frumos	laș

5 Proverb:

Nu judeca omul după cuvinte, ci după fapte.

Moldova

Țara mea, Moldova, este locul cel mai frumos, cel mai drag și cel mai scump. Aici m-am născut și tot aici sînt rădăcinile mele: strămoșii, bunicii și părinții mei.

De la Naslavcea la Giurgiulești rămîi fermecat de frumusețea dealurilor acoperite de vii și livezi, a codrilor seculari și a cîmpiilor întinse.

Vestită este Moldova prin pămîntul ei rodnic.

Cea mai mare bogăție a țării sînt oamenii. Satele noastre sînt un tezaur de credință, de frumoase tradiții și obiceiuri.

Chișinăul, capitala țării, este un oraș cu case moderne, cu străzi largi și numeroase monumente.

Iubește-ți patria, copile! Este tot ce avem mai scump.

1 **Vocabular:**

Naslavcea — localitatea cea mai nordică din Moldova;
Giurgiulești — localitatea cea mai sudică din Moldova;
tezaur — totalitatea bunurilor spirituale ale unui popor;
modern — care este nou, actual.

2 **Alcătuiește oral propoziții cu fiecare cuvânt.**

Moldova, moldovean, moldoveancă, moldovenesc.

3 **Reține!**

Stema și drapelul sînt simbolurile statului.

4 **Care e părerea ta: poate omul să trăiască fără patrie?**

5 **Ce sentiment îl leagă pe om de patrie?**

☐ mîndrie

☐ ură

☐ iubire

☐ dor

6 **Memorează versurile:**

Cine a văzut vreodată,
Cine a văzut
Pui să nu-și iubească mama
Care l-a crescut?

Mai frumos decît pămîntul
Din strămoși ce-l ai —
Este vreun alt plai pe lume,
Este vreun alt plai?

(Vasile Romanciuc, *Patria*)

Europa Unită

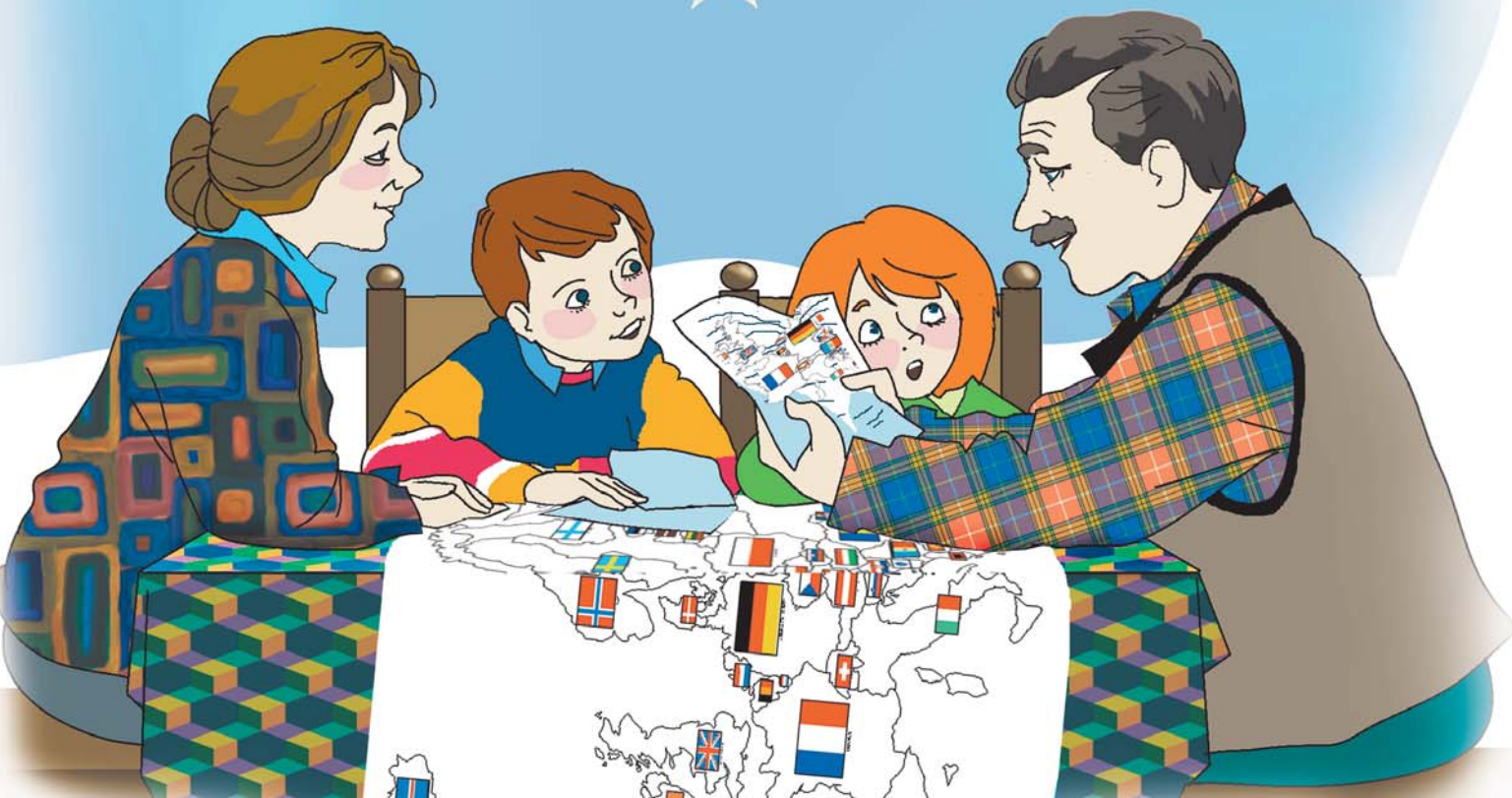
Dănuț răsfoiește curios atlasul.

— Vai, ce drapel frumos, tată! exclamă el.
O horă de stele pe cerul albastru!

— Acesta e drapelul Europei Unite, alcătuită din mai multe țări. Republica Moldova se află aproape în inima continentului Europa. Atît noi, cît și străbunii noștri ne-am născut aici.

— Deci, sîntem europeni?

— Da, fiule. Țara noastră, deocamdată, nu face parte din Uniunea Europeană. Legile ei însă ne ajută și pe noi. Europa Unită apără omul, natura, pacea și copilăria.

1 Vocabular:

remarcabile — deosebite, însemnate;

atlas — colecție de hărți geografice;

continent — întindere mare de uscat, mărginită de mări și oceane.

2 Știi oare că...?

- Ziua Europei se sărbătorește pe data de 9 mai.
- Drapelul Consiliului Europei este albastru ca cerul. Pe el este un cerc format din 12 stele. Ele reprezintă unitatea popoarelor Europei. Numărul 12 este simbolul perfecțiunii.
- Moneda unică europeană este Euro.

3 Găsește propoziția în care cuvântul „**inimă**” are sens neobișnuit.

- Republica Moldova se află aproape în inima Europei.
- Inima lui Dănuț a tresăltat de bucurie.

4 Nu confunda cuvintele „**atlas**” și „**atlaz**”!

atlaz — țesătură lucioasă pe o singură față.

Completează cu unul din cuvintele de mai sus:

- Elena și-a cumpărat din librărie un _____ .
- Croitorul a cusut o față de plapumă din _____ de culoare verde.

5 Descoperă proverbul.

— **stă** — — **unire** — — **În** — — **puterea.** —

EVALUARE FINALĂ

1. Citește textul.

Greierul și furnica

Un greier flămînd a cerut cîteva boabe de la furnică.

— De ce nu ai adunat din vară, frate? a întrebato ea.

— Nu am avut timp, a răspuns greierașul. Am cîntat la chitară.

Furnica a vorbit așa:

— Toată vara ai cîntat? Acum joacă dacă poți!

2. Răspunde la întrebări:

- Cine a cerut cîteva boabe de la furnică?
- Ce a făcut greierașul toată vara?

3. Alcătuieste două propoziții cu diferite sensuri ale cuvîntului **vară**.

4. Găsește cîte două însușiri pentru fiecare personaj din text.

5. Scrie cuvintele cu înțeles opus:

flămînd —

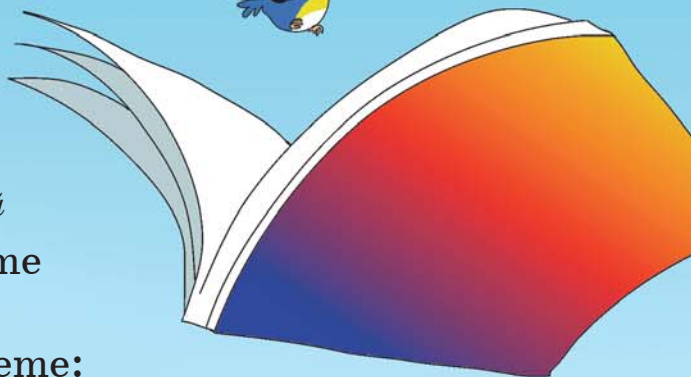
a rîde —

vară —

a vorbi —

6. Descoperă proverbul.

- de - - Munca - - aur. - - brătară - - e -

Adio, drag Abecedar!

de Ion Hadârcă

Tremură-n vreme parcă s-ar teme
Ultima filă din calendar,
Că m-aș grăbi s-o rup mai devreme:
— Adio, drag Abecedar!

Dincolo-n noul an mă așteaptă
Cărți minunate, harnice, dar
Pașii spre ele cine-mi îndreaptă?
— Adio, drag Abecedar!

Tot mai retras departe-n unghere,
Bunul meu scump prieten școlar
Parcă mi-ar cere o revedere...
— Adio, drag Abecedar!

Rămii cu bine,
clasa întâi!

Mic dicționar

A

alarmat – neliniștit, îngrijorat, alertat
aventură – acțiune îndrăzneță și riscantă

B

baghetă – bețișor, nuielușă, vârguță
basn – poveste
brusc – pe neașteptate, dintr-odată
buzdugan – măciucă sau ghioagă de fier, folosită în vechime ca unealtă de luptă

C

cariat – găurit de o carie; stricat
cărunt – care are fire de păr alb
chipeș – arătos, frumos, mândru
clarinet – instrument muzical de suflat, făcut din lemn în formă de tub cu găuri
cleștar – cristal
coală – foaie de hîrtie (albă sau colorată)
cocioabă – bojdeucă, colibă
colier – șirag, salbă din pietre scumpe
crivăț – vînt puternic și rece
cros – cursă sportivă de alergare
crudități – fructe, legume, verdețuri proaspete
a clămpăni – a produce un zgomot cu aripile
a claxona – a semnaliza sonor (cu claxonul)

D

doină – poezie populară, care exprimă un sentiment de dor, de revoltă, de dragoste, fiind însoțită, de obicei, de o melodie adecvată
dragon – monstru fabulos
duios – mîngîietor, blînd, gingaș
duioșie – simțire gingașă, delicată
dumbravă – pădure tînăra și nu prea deasă

E

eucalipt – arbore gigant, din frunzele și scoarța căruia se extrage ulei, folosit în farmacie și în parfumerie
excelent – admirabil, minunat, încîntător, superb
exigent – sever, pretențios, riguros

F

fidel – statornic, devotat, credincios
a frîna – a încetini sau a opri mersul unui vehicul cu ajutorul frînei

G

a găzdui – a primi pe cineva în casă pentru o anumită vreme
ghemotoc – cocoloș, boț, mototol, ghem
gherghef – cadru de lemn sau de metal pe care se întinde o țesătură pentru a fi brodată; țesătura de pe acest cadru
ghiduș – poznaș, ștregar, glumeț, comic
gingaș – firav, plăpînd
gîrlă – apă curgătoare mică

H

hain – rău la inimă, fără milă, crud, hapsîn
hamac – pînză sau plasă care se întinde orizontal între doi stîlpi și servește ca pat mobil sau ca leagăn
hangiu – stăpînul unui han
hoinar – persoană care umblă mult și fără adresă
hoțoman – ștregar, poznaș

I

iesle – jgheab în care se dă mîncare vitelor
imaș – pășune
a interveni – a intra în vorbă
iscusit – îndemînatic, abil, priceput, ingenios
inamic – dușman, vrăjmaș

Î

înaripat – plin de elan, avîntat, însuflețit
a îndemna – a stimula, a încuraja, a susține
a îndruma – a călăuzi, a ghida, a dirija
a înfrunta – a ține piept, a rezista
a înmărmuri – a încremeni, a înlemni, a împietri de frică, de groază, de uimire

K

kaki – culoare galbenă-cafenie cu nuanțe verzui
Kiev – capitala Ucrainei

L

lan – suprafață de teren agricol semănată cu același fel de plante
lăicer – covor țărănesc de lînă
lăutar – muzicant popular care cîntă la un instrument cu coarde; scripcar

legendă – povestire în proză sau în versuri care conține elemente fantastice sau miraculoase, prin care se explică un fapt real
lin – 1. domol, liniștit, potolit; 2. pește cu solzi mărunți care trăiește în bălți cu apă limpede

luncă – zăvoi, vale

M

mamifer – animal care are corpul acoperit cu păr, naște pui și îi hrănește cu laptele său

mantie – haină ca o pelerină lungă și largă care se îmbracă peste celelalte haine

meci – întrecere sportivă între două echipe

mierlă – pasăre cântătoare de pădure

miraculos – supranatural, uimitor, extraordinar

mister – taină, secret, enigmă

moșie – pământ strămoșesc, patrie

N

a naviga – 1. (*despre nave*) a pluti, (*despre aeronave*) a zbura; 2. (*despre oameni*) a călători cu o navă sau cu o aeronavă

năstrușnic – care iese din comun, neobișnuit

a năvăli – a se năpusti, a ataca, a cotropi

negură – ceață densă

nostim – plin de haz, amuzant, simpatic

O

oaste – armată

ocarină – instrument muzical popular de suflat, din argilă arsă, în formă ovală și cu mai multe găuri

oștean – soldat, militar

P

patinoar – teren amenajat pentru patinaj

pățanie – întâmplare, aventură

pirat – hoț de mare; persoană care se îmbogățește prin jaf, tâlhărie etc.

pîrtie – cărare sau drum făcut prin zăpadă

planșă – foaie de hîrtie (mai groasă) pe care sînt reproduse desene, fotografii sau picturi

plumb – metal de culoare cenușie-albăstruie

pojghiță – coajă, pieleță, scoarță

pomet – livadă

povară – greutate, sarcină, încărcătură

R

renume – nume bun, faimă, prestigiu

S

saxofon – instrument muzical de suflat

scut – obiect de apărare, ocrotire

secular – care durează mai multe secole

sipețel – lădiță din lemn cu capac în care se păstrează obiecte de valoare

străbun – strămoșesc, străvechi

a supraveghea – a observa, a păzi, a urmări

a susura – a produce un zgomot lin, ușor, monoton și continuu

Ș

șaten – castaniu

șoim – pasăre răpitoare; *figurat*: om viteaz, curajos, semeț

șură – construcție pe lîngă o gospodărie, în care se adăpostesc vitele

T

a tîngui – a scoate sunete jalnice, a deplînge

Tokio – capitala Japoniei

Ț

țanțoș – semeț, mîndru, fudul

U

unison – executare a unei melodii la aceeași înălțime de către un grup vocal sau instrumental

ursitoare – ființă imaginară despre care se crede că are darul de a hotărî soarta omului la naștere

V

vag – neclar, nelămurit, confuz

văzduh – aer

victorie – reușită, biruință, izbîndă

viscol – vînt puternic însoțit de ninsoare

vreasc – creangă, ramură uscată și desprinsă de pe copac

X

xilofon – instrument muzical de percuție

Z

zar – cub mic care are pe fiecare dintre fețe imprimate puncte de la unu la șase

CZU 373.3.016: 811.135.1(075.2)

A 12

Elaborat în baza curriculumului disciplinar în vigoare și aprobat prin Ordinul ministrului educației (nr. 479 din 8 iunie 2012).

Editat din mijloacele financiare bugetare.

Comisia de evaluare: *Maria Harea*, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, membru al Consiliului Național de Curriculum, Ministerul Educației; *Ludmila Procop*, învățătoare, grad didactic unu, magistru în pedagogie, Liceul Teoretic cu profil de arte „Mihail Bereзовski”, Chișinău; *Maria Popa*, învățătoare, grad didactic unu, grad managerial unu, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Chișinău

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Întreprinderii Editorial-Poligrafice *Știința* și Editurii *Prut Internațional*. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este permisă numai cu acordul în scris al acestora.

Corectori: *Fulga Marciuc-Poiată, Elena Bivol*

Prezentare grafică: *Serghei Samsonov, Victoria Rață, Tatiana Lebedev*

Paginare computerizată: *Marina Uraeva, Zoe Ciurac*

Copertă: *Serghei Samsonov, Iulia Grădinar-Școbari*

Întreprinderea Editorial-Poligrafică *Știința*,
str. Academiei, nr. 3; MD-2028, Chișinău, Republica Moldova;
tel.: (+373 22)73-96-16; fax: (+373 22)73-96-27;
e-mail: prini@stiinta.asm.md; prini_stiinta@yahoo.com
Editura *Prut Internațional*, str. Alba Iulia nr. 23, bl. 1A, Chișinău MD 2051
Tel./fax: (+373 22)74-93-18; tel.: (+373 22)75-18-74; e-mail: editura@prut.ro

Difuzare:

ÎM Societatea de Distribuție a Cărții *PRO-NOI*

str. Alba-Iulia, nr. 75; MD-2051, Chișinău;

Tel.: (+373 22)51-68-17, 71-96-74; fax: (+373 22)58-02-68;

e-mail: info@pronoi.md; www.pronoi.md

Imprimat la *Combinatul Poligrafic*.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Abecedar: Man. pentru cl. 1-a / Maria Buruiană, Silvia Cotelea, Aurelia Ermicioi [et al.]; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ed. rev. – Chișinău: Î.E.P. *Știința*; Prut Internațional, 2015 (Combinatul Poligr.) – 144 p.

ISBN 978-9975-67-972-5 (Î.E.P. *Știința*) ISBN 978-9975-54-191-6 (Prut Internațional)

CZU 373.3.016:811.135.1(075.2)

A 12

ISBN 978-9975-67-972-5 (Î.E.P. *Știința*)

ISBN 978-9975-54-191-6 (Prut Internațional)

© *Maria Buruiană, Silvia Cotelea, Aurelia Ermicioi, Constantin Dragomir, Ion Hadârcă*. 2015

© *Știința, Prut Internațional*. 2015